TYÖMIES

N:o 353 B — Sunnuntaina 31 p. Joulukuuta. — 1916

Osotteita

Lääkäreitä.

Alho, Aleks.k. 15, last. t. 12-1, 5-6. P. 7772
Bardy, P.-Espl.k. 15, 5-6, kirurg. kurkkut.
Bonsdorff Uudenm.m.k. 7, 12-1, t. 3207 last.t.
Bengelsdorff, Antink. 9, 9-10, 5-6 naist. t. 7112
Af Björkesten, Yrjönk. 16, hermot. 1/2 3-1/2 4.
Väinö Bärlund, Hakasalmenk. 2 iho- ja vener.-t. 8-10, 6-7, nais. 10-11. T. 7416
Collan, Yrjönk. 11, iholaut. 2—4.
Elin Elmgren, Aleks.k. 44, 12—2, 5—7. P. 1698
Elmgren, R., Uudenmaank. 11, puh. 27 65, rintat. 5—1/2 7, ei lauantaina.
Elving, kirurg., Hakasalm.k. 2 klo 1/2 4-1/2 5
Enroth silmäl. Yrjönk. 16. 1/2 11-1/2 12, t. 4085
Frisk, Erott. 4, matkoilla.
Grenman, silmät. P.-Espl. k. 15, 11-12, 5-7
Grönroos, Kasarm.k. 44, ihot. 9-11, 6-7. P. 11668
Hahl, Bulev.-k. 14, 1/2 2—3, p. 19 42.
Hirvisalo, Sisät. Vladim.k. 11, 12-1 ja 5-6.
Hisinger, Liisank. 27. 1/2 2—1/2 3. P. 23 60
Holmström, Vladimirink. 7; vener. t. 9 1/2-11, 6—7. naisille 1/2 12—1, tel. 2615.
Ignatius, Hakasalm.k. 2, sist. 2-3; 5-6. P. 1928
A. Johnsson Kasarmink. 38, klo 2-1/2 4, sisät. (rintat.). Puh. 7652 ja 563.
Jägerroos, Kasarmink. 44, 2-4. naist. ja synnyt.
Kairi Lilli Aro, Aleks.k. 40, 11-12, 6-7. P. 1665.
Keskimies, Kork.v.k. 45, ven. 6-7, ei tiist., lauv.
Kyrklund, Yrjönk. 4, 2—4 7960, last. taut.
Lavonius, Aurorank. 5. 3 1/4-4 1/4, kir. 344.1
F. W. Litonius, sydän-, keuhko- ja vatsat. 11-1, 1/2 6—7 Aleksanterink. 50. Puh. 5248
J. Lojander, Erottaja 19. Vener. ja ihot. 9—11 ja 5—7.
U. Lojander, Uudenmaank. 7. Venerit. 9—11 ja 5—7. Naiset 11—12. Torst. ei vast. o.
Länelmäki, 4—6 tel. 8516 Siltasaarenkatu 4, Prof. Engströmin assist.
Löfqvist, P.-Makas.k. 7, 12-2, naist. synn.
Mellin, last., Uudenm.k. 9, 10-11; 5-6. T. 2390
Murto, Kirkkok. 5, 10—11, 6—7. P. 9741.
Neovius, silmäl. P. Esplk. 37, 10-11, 6-7
Nyberg, last. sairaala Tehtaank. 1. P. 1404.
Nysten, lastent. P. Espl.-k. 33. 1/2 12—1/2 1. Puh. 44 59 (vastaanotot) & 99 59.
Vast. otto Hakasalmenk. 1/2 2,-3. P. 5378
Ollonqvist, kirurgi, 1-2, Ritarik. 9, B.
Pirilä, Vlad.k. 5, iho- ja ven. 4. 9-10, 5-7, naiset tiist. ja perj. 12-1.
Qvarnström, sisätauteja P. Espl.k. 33, 3-4, asunto Marian sairasla, puh. 6484.
Renvall, Korkeavk. 45, vatsa-, suoli-, reumat. ja sokerit. 1/2 2—3, 1/2 6—1/2 7, keskiv. ja lauv. ain. 1/2 2—3. P. 4668.
Riknä, Siltasaarenk. 5, arkip. 5-6 i., tel. 746
Ruotsalainen, lastentaut. ja sisätaut. Bulevardink. 13, 11—12, 5—6, Puh. 5521.
Ryömä, Heikink. 9, C. 9-10, 2-3, 6-7, p. 1169. Yksit. Fysik. Hoitolaitos.
Salo, Aleks.k. 19, 10—11, 6—7, 114 62.
Schroderus, Mauno, naist. synnyt. tel. 90 38.
Sipilä, Annank. 25, 9—10, 4—6. P. 2241.
J. Cr. Sjöblom, Yrjönk. 16, 5-6, sydänt. P. 6484
Streng, Yrjönk. 13, rintat. 2-3, 5-6. P. 7525
Suolahti, Uudenmaank 9, 2—4 ei lauv. Puh. 1701, korva, nenä ja kurkkut.
Sundelius. I.-Viertotie 32, 9-10, 5-6, t. 3458.
Taskinen, Annank. 29, 12-1, 6-7, ei lauv.
Terholo Kasarmink. 27, 1/2 3—1/2 4. P. 7594
Toppelius, I.-Rob.-k. 13, 10—11 last. t. 8122.
Tukiainen, vener. t. 9—11, 5—7, Erott. k. 3.
Wallin, silm. Kirk.k. 14, 6-7, p. 3331
Vartiovaara, Aleks. k. 40, silmät. 10-11, 6-7, lauv. 10—12, maan. 6—8. P. 6962.
Wasenius, Erottajank. 19, 9-11, 2-3, p. 487
Veikkola, sisät., Nikolaink. 17, 12—1 ja 6—7. P. 2545. Yksit. Fysik. Hoitolaitos.
Wetterstrand, Erottaja 3, kirurg. taut. 1/2 3-4
L. Wetterstrand, I.-Viert. 5, 9-10; 4-6. P. 8301

Luontais. terveyshoit. neuv.
I. UOTI, I.-Viert. Hörneper. k. 6, 10-12, 6-7 ark

Hyvinkäällä.

Lääkäri ERKKI CALONIUS vastaanottaa arkipäivinä 9—11 ja 4—5.

Hammaslääkäreitä.

Avellan HJ. Yrjönk. 10, 2-3, ei lauv. t. 5885.
Alopaeus, Aleksanterink. 19. 2—3.
Bergström, I. Heikink. 13, 10-12, 3-5, t. 2180
Blumenthal, Vladimirink. 3, 1-2, 6-7.
Kairi Lilli-Aro, Aleks. k. 40, 10-12, 5-6. 11605
Vieno Kalima Vladimir.k. 11, 11-12, 5-6
Konsin Yrjönk. 21, 10—11 ja 5—6. P. 1611
Aino Lukkarinen 1/2 12-1/2 1, Vlad. k. 14. P. 10417
H. Lyytikäinen, Yrjönk. 10. 11-1 ja 1/2 6-1/2 7.
Puolanne, Vironk. 6, maan., kesk. perj. 12-1
Seppälä, Nikolaink. 17, 12-2. P. 108 27
Saima Stigell Fab.k. 23, 12-1 6-7. P. 8533.
Anna Schwenck Lönnr.k. 5, ei vastaanoit.
Salimén, Amos, Korkeav.k. 1, 12-1, 6-7. P. 9734
Tammisalo Annank. 24, 11-12, 5-6. P. 11371

Hammasklinikoita.

Hammasklin. Fredrikinkatu 14, 2—3, 7—8,
Hels. yks. hammaskl. Unionink. 41. vast. otto 8—9, 1—2, 7—8.
Siltasaaren Hammasklinikka, Siltasaar.k. 4. 7-8
Yksit. hammasklinikka Aleks.k. 19, 1/2 8—1/2 9 ill., paitsi perjantaina.
Ylioplston Hammaskl, Siltasaarenk. 8, sulj. tammik. 18 p:ään.

Hierojia ja voimistelijoita.

Ukko Falck, Konstantiinink. 5. P. 9515
Mauri Hartea, P.-Espl. k. 35. Puh. 2426
Mimmi ja Otto Häkkinen Armfeltint. 16 B, 8-10 2-3, 6-7. Puh. 110 89.
MARIA MUSTONEN, 3 l. 19, p. D, aliker.
OLGA SALMI, Ruoholahdenk. 13 S. 4, puh. 33 11
KAISA SUOLAHTI, I.-Viertotie 3, A, 4 k.
Mimmi Savolainen, 5 linja 12, r. A, 9-6

Kätilöitä.

G. Ockeneström, Siltas.k. 4, B. P. 88 04
E. Halme, Itä-Viertotie 17, porras A.
J. KARPPI Fredriksbergink. 18. P. 42 90
H. Mustonen, Hämeenk. 8, p. C.
J. M. Kurikka, Fredriksbergink. 46, o. 35

Sairaaloita.

Kammion sairaala, Töölö, Tri Sivén, matkoilla. Tri Anttinen, 5—6. Puh. 109.

Silmäsairaala:

Silfvastin poliklin. Porthaninrinne 1. 3—4

Eläinlääkäreitä:

Hgin Eläinl. Hackman p. 14 55, yks. 70 39. Siltasaarenk. 14. 9—12 & 1—3.

Keräystoimikunta vähävaraisten keuhkotautisten hyväksi. Bulevardink. 13. Toimisto avoinna joka arkipäivä klo 12—4. P. 9970.

Pappeja:

[illegible]rinto, K. V., Siltasaarenk. 8—10 [illegible] 2996. Tavataan arkipäiv. 4—6 i.p.

Patenttitoimistoja.

Helsingin Patenttitoimisto, Bulevardinkatu 19. 11—1 ja 2—4, puh. 52 71.

A.-B. Parkstad-Wanda-Puistokylä O.-Y. 18 29 ja Malm 18. Konttori Mariankatu 16, kesäk. ja lauvant. klo 2—4.

Työmies
wuodeksi 1917

Työmies ilmestyy w. 1917 joka arkipäiwä päiwällä ja sunnuntaisin aamulla.

Työmies julkaistaan 4- ja 8-siwuisena. Paperin puutteen takia on toistaiseksi julkaistawa 4-siwuisia useammin kuin kerran wiikossa.

Nykyisen ajan takia on Työmiehen tilaushintaa korotettu.

Työmiehen tilaushinnat owat Suomessa:

Koko wuodelta	14:—
6 kuukaudelta	7:—
3 „	3:50
1 „	1:20

Wiikkopainos:

Koko wuodelta	3:—
6 kuukaudelta	1:50

Wenäjällä samat kurssin mukaan.

Ulkomailla:

Koko wuodelta	28:—
6 kuukaudelta	14:—
3 „	7:—
1 „	2:40

Wiikkopainos:

Koko wuodelta	5:—
6 kuukaudelta	3:—

Asianajajia Helsingissä:

Asianajotoimistoja
joiden omistajat kuuluvat Helsingin Asianajajayhdistykseen:

Antell & Söderhjelm, E. Espl. 16, 10—4 Puh. 7731 ja 7785.

Jones Cästrénin Asianajotoimisto, omist. Lauri Castrén, Erottaja 4., 10-4. Puh. 1285 ja 1235.

K. V. Hetma, Heikki Berenius ja **Arvi Jännes** Aleksanterink. 44, 1/2 10—12; 1—4. Puh. 8576, 9822 ja 5061.

Pellinen & Niemelä, Mikonk. 6. 10—4. Puh. 2335 ja 7144.

Heikki Ritavuori, Fabianink. 31, 10—12, 1—4. Puh. 11490 ja 3470.

Veikko Vartiovaaran Asianajotoimisto, Aleksanterink. 15, 10-4. Puh. 4716, 6579.

Muita asianajajia:

HALVIN asianajaja kaikissa tuomioist. ja virastoissa on SUOM. LUOTONANTO ja ASIANAJO O.Y. Helsinki, P.-Esplanadink. 7. Av. 10—12 ja 5—7. Puhel. 3406.

Akseli Alanderin Asianajotoimisto O. Y. Mikonk. 7, 9-12 ja 1-4. Puh. 1872 ja 4214.

Herman Berguist Mik.k. 19, 1/2 10-1, 5-7. Puh. 5693.

Erikoisala rikosas. kauppa & maariitoja. **J. Eerikäinen**, varat. Siltas.k. 5, 10-4. P. 9094

Fredenberg var. t. I.-Rob.k. 3, 10-4. P. 9556

Fröjdman & Broms Om. varat. H. Fröjdman ja lakit. kand. A. Broms, Mikonk. 7, 10-3, p. 8603, 8618.

Woldemar Haikala v. tuom. Kasarmink. 23 1/2 10-1, 6-7. Puh. 3172.

Väinö Hakkila I. Heikink. 9 (U. yliopp. talo) 10-2, 5-7. P. 5865, 1048.

Hannula & Orraeus Hallitusk. 15 B, 1/2 10-1/2 1; 4-6. P. 9760

Helsingin kaup. vähävaraisten **Oikeusaputoimisto**, Katarinank. 2, 4 kerros klo 1/2 10—11 a.p. sekä tiist. ja perj. klo 7—8 i.p. Tel. 7729.

L. POHJANHEIMO, Vuorik. 8. 1/2 10-4. Tel. 7496, 5006.

Suomalainen Kiinl.-toim. ja Lakias.-toim., Erottajakatu 15—17, 10-1, 5-7. Puh. 3766. **Hainari & Paajanen**

Surakka & Puustinen Mikonk. 23. Aatran talo 10-2, 6-7. P. 11056.

Eugen Tesche Asianajotoimisto Aleksant.k. 40, 10-4. P. 2157.

Työväen Lakiasiaintoimisto, Sirkuskatu 3 (Sos.-dem. Puoluetoimisto). Avoinna: maanant., keskiv., lauant. 6—8 ip. Antaa puolueen ja ammattijärjestön jäsenille neuvoja maksutta.

Einari Laaksovirta Eläintarhantie 1, P. 9237 Av. 1/2 10-1/2 1 ja 4-6

Asianajajia Lahdessa:

M. A. Airola Puistokatu 3. Puhelin 123.

Asianajajia Viipurissa:

VILHO SARKANEN Lakitiedotten kandidaatti. Varatuomari. Puh. 1556.

Martti Piikänen, varatuom. P. 1560
Otto Tanner, varatuom. P. 914 & 2000

Asianajajia Pietarissa:

A. Erjapen, Katariina kanal 69, tel. 408—69.

Hierojia ja voimistelijoita.

Mimmi ja Otto Häkkinen Armfeltint. 16 B, 8-10 2-3, 6-7. Puh. 110 89.

Kielenkäännös- ja konekirjoitustoimistoja.

Polyglott, Bulev.k. 9. P. 1578.

SYSTEMA Venäjästä ja Venäjäksi Aleksanterink. 7. P. 1092

Kielenkäänt. ja opettajia.

Kroot. Aug. Kielenopet Galitsintie 8, P. 6552

Maanmittaustoimistoja:

K. A. Sariola, Katajanokank. 7 B. P. 7511
Tukkila- v. maam. Vladimirink. 11, 4580

Palkanvälitystoimistoja:

Kansakoulujen maan. 11—1/2 1, keskiv. ja lauv. 11-1 Annank. 9. Tel. 3183

Pankkoja:

Kansallis-Pankki, Aleksanterink. 42 av. klo 10—1/2 4

Työv. Säästöpankki (Eläintarhatie 1, Hakaniemenkentän laidassa.) Av. arki-iltas. 7-8, lauant. ja juhla-aatt. 4-5.

Vakuutuskonttoreja:

IMATRA Palovakuutus O.-y., Fabianink. 14. Av. 10—4.

Kaleva Kaivokatu 12. Avoinna 10—12 ja 1—4, lauant. 10—2, tel. 1081

Kansanvak. os. piirikonttorit Helsinki I.-Heikink. 13, puh. 5505. Av. 9—4, perj. 6—8 ip. Sörnäinen Siltasaarenkatu 8—10, puh. 10802. Avoinna 9—4, tiistaina ja perjant. 6—8 ip.

KULLERVO Tapaturmavakuutus O.-Y. Aleksanterink. 44. P. 4070. Av. klo 10-4.

PATRIA Tapaturmavakuutus O.-Y. Unionink. 25, puh. 1481 av. 10—4, lauant. 10—3.

Phoenix, Lontoo, Palovak. yhtiö. Perust. 1782. Unionink. 15 (Hgin kauppahallien talo). Puh. 260.

POHJOLA Palovakuutus O. Y. Aleksant.k. 44. P. 627. Av. klo 10—4.

SALAMA Henkivakuutusyhtiö, Aleks.k. 15, 10—1/2 12, 1—3 sekä, paitsi ei pyhän aattoina, 1/2 6—1/2 7. Puh. 4107.

SALAMANDRA Sota-, Palo- ja Merivakuutuksia. Erottajak. 13. Tel. 2789. Auki 10—4.

SUOMI Keskin. Henkivak. yhtiö, Antink. 5. Konttori av. klo 9—11, 1/2 1—4. Puh. 414. Kansanvakuutusosasto Yrjönk. 22. P. 1544

SVEA Palo- ja henkivakuutus Oy. P.-Espl.-k. N:o 33. P. 228. Pääasiam. J. N. Oarlander.

Turva, Suomen Työväen Henkinäinen Paloapuyhdistys. Pääasiamies Helsingissä: E. KOKKOLA Sirkuskatu 3, rappu B, tavattavissa maanantaina, keskiviikkona ja perjantaina klo 7—8 i.p.

Asiamiehiä eri seuduilla kaupunkia.

Vakuutuskonttori Fabianinkatu 14. P. 6022 ja 1163

Välittää **kaikenlaisia** vakuutuksia **Ensim. Venäläinen Vakuutusyhtiö** E.-Espl. 16, Hypot. yhd. talo. P. 231

1827

Kalanpyydyksiä ja laivatarp.

Hjelt & Lindgren Länsiranta 16. Puh. 784

Kulta- ja kelloliikkeitä:

Kulta- & Hopeaseppä-osuusk. Hakasalm.k. 2. P. 6728

Leimasintehtaita.

Osakeyhtiö Helsingin Leimasintehdas
Helsinki: Aleksanterink. 54
Tampere: Hämeenk. 27.
Turku: Linnankatu 6.

Liha- ja Voikauppoja.

F. Heino, I.-Viertotie 2. Puh. 3136.

Maalariliikkeitä.

Akseli Sariola, Maalariliike Vuorikatu 7. Puh. 3711.

Matkailutoimistoja:

Matkailutoimisto P.-Esplanaatik. 21. P. 5908. Arkip. 10-4

Metallitehdas & -korjauslike

O. G. Pesonen, Kristiinank. 8. P. 1970, 11563

Miesten vaatetusliikkeitä:

Hakaniemen Siltasaarenk. ja Sirkusk. kulmassa.
Lorens Malmström, P.-Espl.k. 33. P. 642

Räätälin- ja vaatetusliikkeitä.

Amerikal. räätäl. Oy. Sirkusk. 3, p. 7027
Hgin Räätälityönt. Räätäliliike Hämeenk. 2 B. P. 3707

Siirtomaatavarakauppoja.

V. W. Dahlgren, Vladimirink. 34 P. 5275

Soittokuntia·

Hgin Työv. Yhd. Torvisoittokunta, puh. 7389

Laulu- & Soit. os. Jouhiorkesteri. Tel. 4694.

V. P. K:n Soittokunta. Puh. 6632

Verhoiliailikkeitä:

DUTTUNEN ja VÄISÄNEN, Bulevard.k. 28. P. 3960.

Väri- ja Vernissakauppoja:

Suomen Väri- ja Vernissaehtaan Osakeyhtiö Etelä-Esplanadink. 8. P. 85

Mietteitä wuoden waihteessa.

Waaliwoittomme!

(S.H.) Kuin salama je wälähti. Kaukainen leimaus taiwaanrannalla. Jyrinättä meni ohi.

Kaikki on kuin ennenkin oli. Niin näyttää. Ja walkawien tapausten mailmaa järjestäessä, myrskyiuulten rytyytäessä pienen tupammekin seiniä me istumme iltawälkean ääressä aatoksissamme.

Tiliä me teemme. Menneisyyden kehityswiiwoja tarkkaamme. Niitä koetamme tietoisuudessamme yhäkin selwentää, mahdollisia erhekäsityksiä oikaista ja aatoksissamme me annamme niiden menneisyydestä johtuwain, nykyisyydessä yhtywäin kehityswiiwain työntyä tulewaisuuteen. Hajanaisista, korwiimme tulleista tiedoista, silmiimme sattuneista pikkupiirteistä me paikkaamme kokonaiskuwaa. Sotauutisten takaa kuwastuwat silmiimme poliittiset suhteet. Jokainen muuttunut tilanne pauee muuttamaan kuwitelmaa. Rajat siirrähtelewät, wärit waihtuwat, mahdollisuudet muuttuwat alinomaa. Kaikki näyttää kuohuwan kaaksena.

Mutta samalla kun näitä kuwittelemme, käy meille yhä selwemmäksi, millaista kannunwalamista se on. Ja katseemme tähtää waltakuntain wärien alle. Yhteiskuntaolot luowat wäriyhdistelmiä. Poliittiset rajat himmenemät taloudellisten alueajain rinnalla. Tuotantotapoja ja niissä tapahtuwia muutoksia katseemme hakee. Me näemme, tai ainakin aawistelemme niiden muutosten waikutuksia luokkien suhteisiin. Ja mikäli näistä asioista saamme silaskoja, tositietoja käsiimme, sitä tukewammaksi tuntuu rakentuwan pohja.

Me otamme hyllyltämme esille jo monasti luetut kirjat. Ei niitä „wanhoja", niitä jotka talonpoikaisille isillemme kuwasteliwat heidän yhteiskuntansa ja sen ylle rakennuneen waltiorakennuksen salaperäisiä ongelmoita. — Niitä lukemat entistä hartaammin taantumukselliset luokat. Hekin luulewat näkewänsä ajan tapahtumissa omien ennustustensa totentumisen. He lukewat taiwaalla „wiimeisten aikojen merkkejä", he peittäwät kaswonsa ja odottawat tuomion päiwää. Suomen wiime waalit tuloksineen owat heille wain „turhuuksien turhuus", samoin kuin „maailman lasten" tanssitin kultaisen wasikan ympäriillä. „Herra armahda meitä", he huokaawat.

Ja ne „maailman lapset", porwarisnousukkaat, „kulassit", ne jotka juopuwat sen kullan loistossa, jota aika niin runsain käsin — ja aiwan ansiotta, kuten he itsekin myöntäwät — heidän helmaansa kasaa. He eiwät ajattele. Kuin wedenpaisumuksen edellä on heidän tunnussananssa: „syökäämme ja juokaamme". — Waalit, Suomen eduskunnan waalit! — hahhaa — mitä ne heille merkitsewät! Lasten leikkiä, narrien touhua! Nyt on tunnussana: rikastukaa! Ja menettelytawan ohje: ottaa mistä saa!

Kumpikin näistä ilmiöistä: taantumuksellisten woimotukset ja äkkirikkaiden mässäyksen humu, ne owat wieraat tietoiselle työwäelle. Menojen supistamisen, niin paljosta tarpeellisesta kieltäytymisen wälttämättömyyttä ei se selitä hyweeksi, kuten Jobin kirjan lukijat. Ei, pää yystyssä se seisoo, awoimin silmin se tahtoo katsoa oloja suoraan kaswoihin. Sen silmää ei harhoin petetä. Se näkee kasatut warastot ja jo kehitetyt ja yhä kehittämättömät tuotantomahdollisuudet. Suunnaton häwityskään ei sitä harhaan johda. Se harkitsee lauseita „wuosisatain kulttuurityön tulosten tuhosta", ja „raakalaisuuteen palaamisesta". Se kyllä syweemmin kuin mikään muu luokka kauhistun werinuhrien määrää. Ja näkee se kyllä paljon arwokastakin wanhaa työn luomaa tuhottawan. Mutta oman työn ääressä saawutetusta kokemuksesta se myös tietää, että waltawasti suurin osa siitä aineellisesta rikkaudesta, mitä nykyisin tuhlataan, luodaan samalla. Mitä waltawimmin kehittyneiden tuotantowälineiden awulla luo tämä työwäki sota- ja kulutustarpeita suunnattomasti.

Oo. Mikä on mailma, mahtawa on luowa työ. Näin suunnatonta häwitystä ja keinottelijain mässäystä kykenee se käynnissä pitämään. Eiwätkö kykenisi samat koneet yhtä nopeasti luomaan elämän ylläpitämiseen tarwittawia wälineitä!

Entä „kulassien" huolenantaussi! Kuohuttakaan se mieltä. Nyrkki puristuu. Mutta kylmän halweksiwasti katsowat tuota menoa rikkaussien luojat.

— Kurjat, kullan kumartajat, papereilla leikkijät, elämän myrkyttäjät. Teidän tuomionne on kirjoitettu!

Mekin otamme käsiimme wanhat kirjamme. Uusiahan ei juuri ilmesty. Eikä tulwillean olemain kirjamarkkinain rihkamasta paljon käyttökelpoista löydy. Mutta oppa meillä kirjoist. Wiime neljänneswuosisadan, enimmäkseen wiime wuosikymmenen lahja Suomen kansalle. Ne teokset, jotka selwimmin ehtiwät menneisyyden kehitysliwiwat. Ne harwat kirjat, jotka kapitalistisen tuotantotawan käsiimme jaoittelewat. Ne, jotka porwarillisen yhteiskunnan ainekset meille crittelewät. Ne, joiden profetallisen näkemyksen nykytapahtumat main wahwistawat. Kommunistisen manifestin perussetwityksistä alkaen wiimeisiin menettelytapawäittelyihin asti. Niiden lukeminen maistun nyt.

Jännittynein mielin käymme kertaamalla läpi wiime wuosisadan käänteentekewän historian. Kuinka suurella tyydytyksellä toteammekaan, että „Marxin taloudelliset opit" yhä paremmin paikkansa pitäwät. Ja innostuksesta leimuawin silmin katsomme edessämme olewaan pimeyteen, jonka läpi niin kirkkaasti seikkenee työwäenluokan „tie waltaan".

Ja nyt ymmärrämme myös, mitä merkitsewät Suomen wiime waalit. Ei ole ne meille turhuuksien turhuus, eikä narrien haihtuwa haawe. Ne owat tosiaankin pimeän taiwaanrannan waloisaksi wäläyttänyt salama.

Sen walossa me jälleen kertaamme kansamme historian wiime puolen wuosisadan aikana. Me näemme wanhan yhteiskunnan päättywän 1860-luwun nälkäwuosiin. Me näemme maatalouden sywän nullistuksen, pientalonpoikaisluokan aste asteelta tapahtuwan häwiön, maaporwarien nousun ja torpparien taistelun työnsä tulosten wiime jätteistä, oikeudestaan. Me näemme tukkiliikkeiden nousewan, näemme laitettawan kanawat, höyrylaiwat, rautatiet, sahalaitokset, konepajat, tehtaat, kaupungit. Me näemme kohoawan kapitalistiluokan ja samanaikaisesti syntywän uusaikaisen palkkatyöwäen. Me näemme papiston ja wirka-aatelin, wanhain tilanherrain, ruukinpatruunain ja rusthollarien keskenäisten säätykahnausten wäistywän siwuunmalle uusien luokkasuhteiden tieltä. Me näemme sisäisten ja ulkonaisten myrskyjen järkyttäwän läntä mailman kulmaa, josta aiumme. Me näemme säätylaitoksen sortuwan ja kymmenen wuotta sitten tapahtuneen tilinteon ajat.

Kaiken kertaamme nyt mielessämme ja yhä selkeämmäksi käy meille, että niin juuri täytyi tapahtua.

Warsinkin sywennymme me wiimeisten kymmenen wuoden waiheisiin. Taajassa tahdissa owat tapaukset seurauneet toisiaan, niin taajassa, etteemme ole niitä eikein ennättäneet crittelemäänkään. Nyt wie aatoksemme wäsistenkin niihin. Kymmenen wuotta sitten me suurissa kokouksissa turnailimme uudesti järjestyneiden porwarispuolueiden kanssa ensimäisten waalien aattona. Ja nyt toteamme, kuinka ne kymmenessä wuodessa owat ennättäneet kaikki kauniit sanansa syödä. Nyt ymmärrämme myös paremmin omat yrityksemme ja — erehdyksemme.

Suunnatonhan oli työmaa edessämme. Olihan pois lakaistawa feodalismin jätteet: säätytawat, joita uuteen eduskuntaan on koetettu istuttaa; wanha wirastohitaus, joka alpina makasi edistyksen tiellä; torpparilaitos ja koko wanhoillinen maatalouskomento; kunnallinen harwainwalta, jonka räikein ilmaus on sen nykyinen saamattomuus elintarweksymyksessä. Olihan työwäensuojelus- ja wakuutuslainsäädäntö miltei olematon; wanhat werotus- ja oikeuslaitokset woimassa; wanhoillinen koulu; siwistysrakennuksemme ihan käsittämättömän takapajuinen.

Kaikkeen tuohon oli käsiksi käytäwä, joka ilmiö eriteltäwä, osasiinsa jaoiteltawa ja niistä uutta käytäwä rakentamaan — jos enää edes kalupuuksi kelpaisiwat.

— Wähäiseipä owat tulokset, pilkkaawat wastustajamme.

— Kiittäkää itseänne siitä, waskaamme. Tosiaankin, wähäiset owat kouriin tuntuwat tulokset. Mutta arwaamaton on aatteellinen woitto. Se tietoisuus mikä eduskunnallisella työllä on saawutettu, sitä ei woi kullalla punnita.

Entäpä eduskunnallisen työn ohella, sen ulkopuolella saawutetut tulokset! Lyhyimminkin luetteluina ne kertowat paljon: luotu on työwäen taloudellisen luokkajärjestelmän pohja ja paraikaa taajenewat sen riwit, samalla kun tietoisesti käydään sen rakennetta uusimaan. Työwäen walistustalojen määrä woittaa kirkkojen luwun; osuustoiminnan alalla pyritään suuntawiiwoja selwentämään; ja suunnitelmallisesti järjestyy paraillaan walistustyö.

Eikö ole tuloksia wuosikymmenen työstä? Ajatelkaa, millaisin aiwoin käwimme kohti suurlakon arwanheitto, ja ajatelkaa, mitkä aatokset otsamme alla odotamme, mitä on nyt työntywä esille historian suuresta sulatusahjosta.

Ja kesäisten waalien tulos? Se sanoi meille: äläkä hätäänny, älkää luuko epätoiwoon, meitä on paljon! Ja me odotamme aikaamme. Niin. Meitä on paljon täsäkin maassa. Ja täydellä luottamuksella sanomme: meitä on paljon enemmän muualla. Entistäkin wielä enemmän. Ja myrskyn ryskiessä nurkissa me katsomme pimeään yöhön odottaen koittawan aamun merkkiä.

Wiksari.

Werojen suorittaminen luonnossa.

(S.H.) Keskiaikaisen talousjärjestelmän wallitessa suorittiwat ihmiset lähes kaikki waltiolle, kirkolle ja seurakunnille menewät weronsa luonnontuotteissa. Samoin suorittiwat myöskin alustalaiset: torparit, lampuotitilojen wuokraajat, mäkitupalaiset ja läkkiläimet, wuokransa kokonaan luonnossa. Kun sitten kapitalistinen järjestelmä pääsi wallitsewaksi, alkoiwat kaikki feodaalisen yhteiskunnan ilmiöt, tawat ja kotimukset häwitä. Raha alkoi näytellä ihmisten wälisten suhteiden järjestämisessä aina suurempaa osaa. Se tuli kaikkien taloudellisten arwojen mittariksi, oli waihdon wälineenä kaupassa ja sillä ruwettiin myöskin aina suuremmassa määrässä suorittamaan kaikki ulosteot. Nykyään suoritetaan suurin osa waltion, kirkon, pappien ja seurakuntien weroista rahassa. Waltion ja kuntien werotaloudessa ei ole pitkiin aikoihin enää mitään merkitystä luonnossa suoritetuilla weroilla. Mutta eräillä aloilla on wielä säilynyt werojen luonnossa maksaminen. Papistolle ja muille kirkon palwelijoille on maksettu wielä huomattawa osa weroista luonnossa. Tai ellei maksata luonnossa, lasketaan kuitenkin rahassa werojen suuruus luonnontuotteiden hintain mukaan. Tulos on siten sama, maksoipa weronsa luonnontuotteissa tai rahassa.

Kaikkein täydellisimpänä on kuitenkin luonnossa werojen maksaminen säilynyt isäntien ja heidän alustalaistensa wälillä. Torpparit, lampuotitilojen wiljelijät, mäkitupalaiset ja loiset suorittawat wielä sangen suurelta osaltaan weronsa tai ulostekonsa isännilleen luonnossa. Werojen suorituksessa noudatetaan useita eri perusteita. On wielä sellaisiakin wuokrawiljelijöitä, joita sanotaan osawiljelijöiksi ja jotka suorittawat werona esim. kaikesta wiljatuotannostaan 1/3 isännälle. Tämä weromuoto on käynyt kuitenkin aina harwinaisemmaksi, mutta tawataan sitä kuitenkin käytännössä wielä eräissä paikoin Sawossa ja Karjalassa. Päinwastoinä werojen suorittaminen on yleisin weronmaksumuoto. Mutta werrattain yleistä on, että päiwätöiden lisäksi suorittawat wielä alustalaiset lisäweroja luonnon- ja käsiteollisuustuotteissa. Alustalaisten on annettawa isännille määrätty määrä woita ja wiljaa wuosittain. Toisin paikoin sisältyy kontrahtiin marjojen poiminnen, puurekin tekeminen y.m.s.

Nämä luonnossa suoritettawat werot owat ehdottomasti weronmaksajille rasittawampia kuin rahaverot. Jo pitemmän aikaa owat kaikki luonnontuotteet säännöllisesti kallistuneet ja rahan arwo siten alentunut. Tämän mukaan on siten weronmaksajain wero sikäli kaswanut mikäli weron maksuwälineiden arwo on kohonnut. Jos taas werot suoritettaisiin rahassa, tapahtuisi päinwastoin. Kun rahan arwo on aina alenemaan päin, alenisi myöskin werot. Säännöllisinä aikoina ei kuitenkaan tawarain hinnat kohoa kowin nopeasti eikä rahan suhde muihin tawaroihin ole niin räikeästi hawaittawissa kuin sellaisena aikana, jossa nykyään elämme. Nyt owat kaikki maatalaustuotteetkin kallistuneet 50—100 prosenttia, joka yli siitäkin. Mikäli nyt rahalla näitä kallistuneita tuotteita waihdetaan, on rahan arwo laskeutunut, joten kallishintaisilla tuotteilla maksetut werot owat kohonneet.

Näin on tämä aika muodostunut papeille ja maanwiljelijöille tässäkin suhteessa erittäin edullisesti ja heille weroa maksawille erittäin rasittawaksi. Pappien ja sellaisten maanwiljelijäin, joilla on torppareja tai muita alustalaisia, werotulot owat (mikäli weroja luonnossa suoritetaan) kaswaneet noin puolella. Eikä näiden weronsaajain ole tarwinnut tehdä mitään uhrauksia tuon tulokien saawuttamiseksi. Saawat lisätulonsa aiwan ilmaiseksi. Useille papeille tarjoawat puustellit wielä ilmaisen ylöspidon, kuten ennenkin. Mutta weronmaksajista on hywin suuri osa werrattain huonossa asemassa olewia ja heidän harkioilleen on nykyinen aika asettanut paljon enemmän ylimääräisiä rasituksia, kuin pappien harkioille. Mutta nyt saawat nämä wähäwaraiset torpparit ja pientilalliset kantaa muutenkin raskaan werotaakkansa lisäksi wielä entistä raskaampana pappien werot. Näille kirkon herroille on saatu maksaa sama woimäärä lehmästä ja sama wiljamäärä muista saatawista kuin tawallisinakin aikoina, waikka näiden tuotteiden hinnat owat lähes puolta kalliimpia kuin ennen. Jos taas ei ole luonnossa maksettu, on ne täytynyt maksaa rahassa nykyisten hintain „marlongin" mukaan.

Monin werroin rasittawammiksi, kuin kirkon herrojen werot owat kuitenkin käyneet alustalaisten isännilleen luonnossa suoritettawat werot. Ajatellaanpa waan, että tuollaisesta koskitokoisesta torpasta on tehtäwä 2—3 päiwää wiikossa miehen ja hewosen taksiärkiä taloon. Ajatellaan edelleen, että kontrahti on tehty 20

wuotta sitten ja miehen ja hewosen täywäksi päiwäpalkaksi laskettu 4 mk. Mutta nyt se olisi 10 mk. Tässä tapauksessa saa torppari suorittaa 12—18 mkaa wiikossa enemmän wuokraa, kuin mitä hän alussa suoritti. Kirjaimellisesti on wuokra pysynyt entisellään, mutta asiallisesti on se kallistunut enemmän kuin kaksinkertaisesti. Näin tulewat 2—3 päiwää wiikossa miehen ja hewosen kanssa päiwätöitä suorittawat maksamaan wuodessa nykyään wuokraa 1,040—1,560 mkaa, sensijaan, että n. 20 wuotta takaperin suorittiwat 416—624 mkaa. Jos torpparit olisiwat aikoinaan siirtyneet rahaweroille, joka olisi määrätty esim. 8—12 mksi wiikolta, ei heidän wää weroa. [1]) Maanwuokralain mukaan on oikeus saada wuokramaksut rahassa maksettawiksi, mutta suurin osa wuokramiehistä suorittaa edelleenkin wuokransa luonnossa. Tämä on nyt kallista systiä. Ajatellaan, että päiwätyön hinta on wuodesta 1909 tähän mennessä kallistunut 3 mkaa ja, että noin 65,000 wuokrawiljelijää suorittaa yhteisesti wuodessa 6,760,000 werotyöpäiwää eli kukin wuokrawiljelijä 2 päiwää wiikossa. Jos nyt laskemme yhteen, kuinka paljon nämä torpparit tulewat wuodessa maksamaan lisäweroa, saamme siitä yli 20 milj. mk.

Loisillekaan ei wuokransa luonnossa maksaminen ole aiwan leikin tekoa. Useimmissa seuduissa maatamme, mutta warsinkin Sawossa ja Karjalassa, on paljon sellaisia huonemiehiä, loisia ja muita talonpoikien asunnoissa wuokralla asuwia, jotka suorittawat wuokransa työllä. Tehdään tawallisesti heinänteossa ja leikkuussa noin 24—48 jalkatyöpäiwää. Maanwiljelijät wäittäwät nyt, että työläisten työpalkat owat kaswaneet puolella. Otaksukaamme nyt, että jotain sinne päin on tapahtunut. Sen mukaan on entinen 2 mkn päiwäpalkka nyt 4 mk. Siis saisiwat toisen tuwan nurkassa asuwat suorittaa wuokraa 96—192 mkaa, sensijaan, että he ennen suorittiwat 48—96 mkaa wuodessa. Tähän wuokraan ei kuitenkaan sisälly kaikki loisien wuokramaksuwelwollisuudet. Loinen on welwollinen tekemään taloon monen monia pikkuaskareita. Warsinkin loisen waimo on jonkunlainen piian sijainen. Kun otetaan huomioon kaikki nämä lisätyöt ja lasketaan niillekin kohonnut työnarwo, kohoaa siten wuokra aina suuremmaksi. Mitään lisäetuja ei kuitenkaan kohonneen wuokran wastikkeeksi ole saatu. Pikemmin päinwastoin. Monet sellaiset edut, jotka ennen kuuluiwat loisille, kuten wapaa lehmän laidun kesällä sekä wähäisen heinämaita talwen waraksikin, jonkun hehdon ala perunamaata, oikeus kaalin ja lantun kaswatukseen omiksi tarweiksi ja wapaat polttopuut, on otettu kokonaan pois tai jos näitä etuja annetaan, on niistä maksettawa eri maksu.

On totta, että kaikissakaan owat wuokrat nousseet tuntuwasti, mutta eiwät ne sentään ole nousseet puolella, kuten loisien wuokrat. Eikä näidenkään wuokrat olisi kohonneet näin suuresti, ellei wuokraa suoritettaisi luonnossa.

Näin me näemme kaikkien werojen ja wuokrien luonnossa suorittamisen olewan maksajille wähemmän edullista. Sen ymmärtäwätkin hywin manttaalimiehet, joilta waltio nyt haluaisi ottaa osan kruunuweroista luonnossa. Eiwät halua maksaa. Owat pyytäneet helpotuksia ja saaneetkin.

Tämäkin tapaus osaltaan walaisee sitä, mitä edellä on osotettu, nim. että nyt kun rahatalous on kaikilla aloilla wallassa, eiwät entisen yhteiskunnan perimöksi luowuttamat tawat ja menot sowi juuri millään alalla käytäntöön. Wasama.

[1]) Oikeuslaitosten tulkinnan mukaan joutuwat rahaweroille siirtyneet kuitenkin yhä ylenewää weroa suorittamaan. Tulemme ottaa lähipäiwinä wielä selostamaan.

Toim.

Pulavuoden vaihteessa.

(S.H.)

Ei lie ennen elettynä
viime vuotta kummempaa,
eikä ehkä kärsittynä
pulakautta kiusaavaa.

Loppui „lopen“ useasti
sokerit ja maito, voi:
loppui liha, rasvakasti —
meikein kaikki loppui, oi!

Jonotettiin päivät päähän.
„Köyhä, kurja Suomenmaa!
voi sun hitto, täähän, täähän
nälkään kohta kuolla saa“.

Pula puista, asunnoista:
tulestakin tulla tais —
onkos ennen kuultu moista:
„Tulukset kun mistä sais!“

Ylös hipui hinnat aina
elintarvetavarain. —
Markka paljonkaan ei paina
vaa'assa keinottelijain.

Kulasseille kulta-aika
pulavuosi oli niin,
niinkuin oisi tuonut taikavoima kultaa lakkariin.

Mässäsivät: söivät, joivat,
kerskasivat yhtenään;
halveksuvan katseen loivat
kansaan, ylvästellessään.

Talolliset tankkasivat:
„maa ei tuota ollenkaan“ —
„Huono vuosi“, toitottivat,
„karja täytyy teurastaa“.

Meijermiehet metkun oivan
talollisten päähän sai:
lausuivat he lauseen soivan:
hinnat ylos! Förstå te kai?

Ymmärsivät vihjaukset,
silmäniskut tarkalleen.
„Aukea ei aitan ukset;
nyökkäsivät herroilleen.“

Paljon muuta laulamista
kun on, jätän siksi tään.
Muistatte kai tuiskimista
alkuvuoden, huimapään?

Satoi vettä, tuiski tuuli,
paukahteli pakkanen.
Jäätyi korva, nenä, huuli,
suli taasen lotisten.

Kokouksia tavan takaa
pulavuonnai pidettiin.
Nähtiin eipä kansa makaa,
ei jää Suomi nukuksiin.

Eduskuntavaalit oli,
vaalisaarnat saarnattiin;
sanat kieri solinkoli —
kansan korviin kuuleviin.

Järkiintyivät miehet, naiset,
kasvoi joukko punaisten.
Nolaantuivat herraskaiset
tappiostaan vaalien.

Enemmistön eduskuntaan
sos.-dem.-kraatit sai kun sai.
Niin kuin pahaa pahna-untaan
porvarit sen muistaa kai!

Muistuu mieleen ohimennen
lisääntyneet varkahat;
ovelammat nyt kuin ennen,
viennit vielä kummemmat:

Kirkontapuliakin veivät
Ruotsissa nuo juuttahat.

Meillä tosin sitä eivät —
mutta muussa kuuluisat.

Juttuja ol' oikeuksissa —
Niistä eräs verraton:
sianhäntä paketissa
kantajalle tullut on.

Muistanette Helsinkimme
kaasukatkut katkerat,
jotka säryn kalloihimme
saivat; kasvot kalvakat?

Pankit täynnä niinkuin roskaa
oli rahaa, mammonaa.
Sitä sai kuin mitä moskaa,
kun vain oli tavaraa.

Längelmäillä sadan markan
aterian sika söi,
popsi miehen saidan, tarkan
rahan. Rekordin niin löi.

Taipalsaaren ukot näki
sateenkaaren jouluna:
Lauritsalan kylänväki
näki vesilintuja.

Keritsivät Kerimäillä
lehmän niinkuin lampaan vaan!
Mitä tehtiin karvainpäillä?
Peitteeseen ne tarvitaan.

Ei siis vailla ihmehiä
ollut pulavuosikaan;
eikä vailla „ereyksiä“
lääkäreitten Suomenmaa:

Vaasassa jäi eukon mahaan
käärö sidenauhaa taas.
Eukko tuosta pulaan pahaan
joutui, kunnes kalma kaas.

Ulkomaiden malliin meillä
alkoi ryöstöt lapsien.
Autot kulki syrjäteillä
ihmeheksi ihmisten.

Kilju sekä korpiroju
kiehui salomailla niin,
että pääsi paimenpoju
sekä lehmät juovuksiin.

Liekkö päissään Raisiolla
ollut kukko huimapää;
repi ruoja kartanolla
ruokkijansa säärystää.

Näistä pikku-uutisista
siirryn taasen suurempiin.
Paljon oisi laulamista
muualtai — vaan Helsinkiin.

Tehtailijat väärän rahan
viimein joutui kiipeliin;
joutui jotkut viejät nahan
myöskin salpain satimiin.

Johtovesi kevätpuolla
oli niinkuin samppanjaa.
Joku taisi kauhuun kuolla
pelätessään koleraa.

Piispat, papit pauhasivat:
Mömmö melun aikaansai.
Käpälilleen kavahtivat
hengenmiehet: „vai sä vai?“

Katsomassa kaupunkia
kävi pihkanokkia,
pässiä ja lampahia:
hirvi myöskin vieraissa.

Kiellettihin rapakalja
karvas kahviloista pois,
ettei kohois juopon malja,
ettei miehet mieltään jois.

Juopot toisen keinon keksi.
Ilolientä riitti ain.
Saivat aivan ilmaiseksi,
lukot mursivat kun vain.

Hiiri-juttu sairaalamme
vielä muistaa ansainnee. —
Verotaakka harteillamme
myöskin mieltä raukaisee.

Asunnoista häädettihin.
Vuokrat nousi nopeaan.
Monikaan ei tiedä mihin
yöksi päänsä kallistaa.

Jatkui häädöt torpparien,
mielivalta vallitsi.
Kasvoi lauma lurjuksien
edistyksen haitaksi.

Päätän pulavuoden virren,
toivon vuotta parempaa,
mi sulattaisi mielen kirren,
ilahduttais raatajaa.

Terve siis te miehet, naiset,
puutteen lapset kautta maan.
Terve vanhat, nuorukaiset,
Uutta vuotta alkamaan!

Väinö Pietilä.

Konttorityttö.

Ruumiiden kuljetusjuna saapuu hautausmaan keskellä olewalle asemalle. Omaiset ja tuttawat, jotka owat seuranneet wainajia heidän wiimeiselle matkalleen, purkautuwat ulos kolmannen luokan waunuista. Kaikkien kaswoilla näkee surun ja ikäwöimisen. Toisten mieli on aiwan epätoiwoinen. Keneltä on kuolo wienyt rakkaan puolison, keltä ainoan lapsen tai muun omaisen, ken taas on saattamassa ainoastaan tuttawaansa. Melkein aina jättää kuolewa jälkeensä kaipauksen.

Pian owat ristillä merkattujen ruumiswaunujen owet auki ja nuustiin wiittoihin puetut hautausapulaiset nostawat sillat paikoilleen. Kantajat astuwat waunuihin hakemaan kukin omaisensa ruumista ja kantawat ne kappeliin, jossa siunaus tapahtuu. Waunussa on wielä jälellä yksi arkku. Wäriltään mustanruskeana näyttää se enempi puiston rikkalaatikolta kuin kuolleen lepotilalta. Ainoastaan sen ruumisarkkua muistuttawasta muodosta ja ruumiswaunussa kuljetuksesta tietää, että se on kuolleen lepokammio.

Kukaan ei kiinnitä huomiotaan tuohon wiimeiseen. Joku sentään osottaa formellaan ja huomauttaa: „waiwaishoitolainen“. Wiimein tulee neljä hautausapulaista, hakewat nurkasta hihnat ja wiewät ruumiin pois. Kappelissa hän joutuu aiwan wiimeiseksi, owen eteen.

Wanha, tuikeakatseinen, suippopartainen pappi tulee kappeliin ja alkaa hywin huonolla suomenkielellä toimittaa siunausta. Toimitus käy koneellisesti. Pian on tuo pitkä arkkuriwi kuljettu siwutse lukemalla jokaisen kohdalla nuo tawanmukaiset sanat, joita jokainen läsnäolija on tottunut kuulemaan. Wiimeisenä saa „siunauksen“ wainaja, joka lepää rumassa mustanruskeassa arkussa. On aiwan kuin papin äänessä olisi jonkinlaista iwaa lausuessaan hautauslukuja ja ainakin ne käy wielä hätäisemmin kuin toisille wainajille. Tuskin owat wiimeiset sanat tulleet lausutuiksi, kun hän jo hakee wirsikirjan alottaaksensa wirren.

Kappelista kannetaan ruumisarkut työntöwaunuihin, joilla ne wiedään haudan lähelle. Etumaisena nyt wiedään tuo ruskea arkku, ja tuskin on se saatu waunun kun nuo nuskawiittaiset miehet alkawat kiidättää sitä yleistä linjahautariwiä kohti. Siinne hänet lasketaan miltei wiskaamalla ja sitten luodaan hauta umpeen. Ensimäiset lapiolliset niin oudosti kumahtawat arkun kansilautoihin, ne laulawat unohdetun hautalaulua. Eiwät ymmärrä sitä palkatut hautaajat, heillä on kiire peittää multaan hänet, sillä „maaksi on hän jälleen tulewa“.

Ken mahtoi olla tuo, jonka haudan ääressä ei yhtään omaista ollut wiimeistä terwehdystä lausumassa? Miten oli hän elänyt, kun hänet niin oli unohdettu? Waikea ei ole siihen wastata. Hän oli yksi niistä monista, joita elämän warjopuolet aina kohtaawat. Yksi, joka ei koskaan pääsyt elämän päiwänpuoleiselle rinteelle.

Kerran oli hänkin toiwonut, wieläpä uskonutkin elämän hänelle jotain hywää tarjoawan. Kukapa ei sitä toiwoisi.

Kun hän pahaisena paitaressuna kotipirtin lattialla leikki toisten siskojensa kanssa, silloin elämä hänellekin hymyili. Se olikin ainoa walokohta. Sen jälkeen se tuskin koskaan häntä kohtasi. Toisinaan se aiwan kuin leikillään kohotti häntä hetkeksi, wielä enempi häntä katkeroittaakseen sitten hänen jouduttuaan takaisin warjopuolelle.

Hän oli wasta kymmenenwuotias, kun hänen äitinsä saatettiin tuonen tuwille. Silloin hän itki katkerasti. Hän ei milloinkaan unohtaa herttaista kulta-kutrista äitiään, joka aina oli häntä waalinut ja hänen parastaan katsonut.

Toisena wuotena äitinsä kuolemasta meni hänen isänsä uusiin naimisiin. Kitipuoli ei ymmärtänyt lapsen herkkää mieltä. Hän alkoi kaswattaa lasta mielensä mukaan. Pienetkin wäärin käsitykset hän rankaisi ankaralla nuhdesaarnalla, usein kurituksellakin. Tämä oli ankara koettelemus nuorelle tytölle. Usein hän sai päiwäkausia olla itkusilmissä ja silloin hän niin katkerasti kaipasi äitiänsä ja toiwoi, että kuolisi pois täältä pahasta maailmasta, jossa niin paljon saa kärsiä.

Elämän epäsointujen yhä kaswaessa kotona päätti hän wiimein lähteä sieltä pois. Päällään ainoat waateriekaleet, mitä hänellä oli, ja pieni mytty städessä lähti hän ulos maailmaan. Hän saapui kaupunkiin oltuaan wasta neljätoistawuotias. Täällä ihmiswilinässä tunsi hän itsensä niin pieneksi ja yksinäiseksi. Ei auttanut walittaminen täällä, ei kumminkaan häntä kukaan ymmärrä. Hän päätti ottaa elämältä wastaan, mitä se tarjoaa. Ostettuaan sanomalehden ja katsottuaan työpaikkoja, huomasi hän juoksutytön paikan eräässä liikkeessä. Kysyttyän poliisilta, missä päin tuo liike sijaitsi, lähti hän sinne.

Eräs ennenaikojaan wanhentunut neiti, jolla oli kalpeat kaswot ja teräwä katsonta, tarkasteli tulijaa. Elsa, sen on kertomuksemme henkilön nimi, painoi päänsä alas. Hän huomasi wasta, miten risainen ja kulunut hänen pukunsa oli, ja hän oli jo aikeissa mennä pois. Tuon teräwäkatseisen naisen silmäys kumminkin pidätti häntä.

Saatuaan tarkastuksensa lopetetuksi lähti nainen ilmottamaan liikkeen johtajalle tytöstä, wielä lähtiessään heittäen tähän halweksiwan silmäyksen. — Naisen mentyä tuli Elsan niin paha olla, hän tunsi olewansa niin yksin, niin kowin yksin. Hän miltei itki.

Warrottuaan hetken aikaa aiwan hiljaa, tuuli hän askeleita. Kohta saapui paikalle liikkeen johtaja. Hän oli keskipitkä mies, wankkarakenteinen, yläruumis suhteettoman heikkojen jalkojen kannattamana. Pöhöttyneine kaswoineen ja pienine haukansilmineen teki hän Elsaan hywin wastenmielisen waikutuksen. Nähtyään Elsan repaleisen ulkomuodon nyrpisti hän ensin wähän nenäänsä, mutta nähtyään Elsan kauniit kaswot mieltyi hän tyttöön ja saatuaan wielä tietää, että Elsa oli wasta tullut maalta, otti hän tämän juoksutytöksi.

On wierähtänyt wuosi. Elsa oli wielä samassa paikassa, mutta oli jo „ylentynyt“ konttorityötöksi. Hänen kaswonsa oliwat käyneet kalpeiksi ja niissä näki huolekkaan ilmeen. Tuo teräwäkatseinen nainen, joka hänen tullessaan ensin hänet wastaanotti, oli ollut hänelle hywin ankara. Työtä oli ollut yli woimien ja sittenkin oli häntä nuhdeltu. Liikkeen johtajan puolelta oli hän alunpitäen saanut huomaawaisuutta osakseen ja oli tuo huomaawaisuus yhä lisääntynyt hänen täällä oloajallaan. Elsaa inhotti mies, ja sen takia ei hän pitänyt tuosta suosiosta. waan päinwastoin se häntä kiusasi. Tänään oli hän saanut palkanylennyksen, jonka johtaja oli itse hänelle käynyt ilmottamassa. Arasti hän kiitti johtajaa ja tämä katseli häntä niin omituisesti. Elsaa pelotti tuo waaniwa haukan katse, ja hän alkoi waistomaisesti paeta. Johtaja remahtaa nauramaan. Tuo nauru tuntui Elsasta niin kamalalta, ja kun hän meni työhönsä, oli kuin hän wieläkin kuulisi tuon kamalan naurun.

Johtajan yhä pyöriessä hänen ympärillään ja tullessa yhä rohkeammaksi, alkoi Elsa miettiä, mitä hänen olisi tehtäwä. Hän oli nyt täysin selwillä johtajan tarkoituksista ja hän kauhistui sitä ajatustakin. Hän päätti kerta kaikkiaan tehdä lopun siitä. Kun johtaja eräänä päiwänä tapasi Elsan järjestämässä muutta konttorihuonetta, päätti hän ottaa ratkaiseman askeleen. Nyt oli Elsalta kärsiwällisyys lopussa. Hänen silmänsä saa kumman kiillon. Kauan salassa ollut kiukku purkautui wastustamattomalla woimalla. Johtaja perääntyi owea kohti. Owi awautui ja toisia konttoorihenkilöitä rientsi katsomaan. Johtaja koetti keksiä mitä hullunkurisempia juttuja selwiytyäkseen häpeästä. Se oli kumminkin turhaa, kaikki tiesiwät asian laidan, sillä se ei ollut mitään uutta heille. He alkoiwat kunnoittaa nuorta tyttöä, joka uskalsi sanoa sen, mitä useat ajatteliwat.

Nyt oli Elsan kohtalo selwä. Joka hetki wartosi hän, milloin johtaja suwaitseisi käskeä hänet pois. Kaiken sen perästä, mitä oli tapahtunut, ei hänellä ollut mitään syytä odottaa sääliä johtajan puolelta. Suuresti hän siis ihmetteli, kun ei häntä tullut kukaan yllössanomaan, ja kuultuaan, että johtaja tähtee matkalle, luuli hän, että asia jää ilman seurauksia. Toisten tyttöjen alkaessa pitää hänestä alkoi hän jo saada wähän elämänhalua, jota ei hän ollut tuntenut ainoatakaan kertaa äitinsä kuoleman jälestä. Ei hän tosin ollut elämää aina wihannutkaan, mutta toisinaan se häntä hywin katkeroitti.

Johtajan palattua matkalta näytti siltä kuin ei hän enää olisi huomannutkaan Elsaa. Todellisuudessa hän kumminkin etsi tilaisuutta saadakseen Elsan sopiwasti pois. Kun ei siihen tullut tilaisuutta, päätti hän sen tehdä. Eräänä päiwänä ilmotti hän, että Elsa saa lähteä 14 päiwän kuluttua, koska ei häntä enää tarwita. Hän aikoi näet supistaa liikettänsä. Elsa kyllä tiesi asian todellisen laidan, mutta hän oli toiselta puolen wähän iloinenkin päästessään pois, waikka häntä toiselta puolen wähän pelotti uuden työpaikan saanti.

Koitettuaan muolla kahden wiikon ajalla kaikissa mahdollisissa tilaisuuksissa kaiwuttaa Elsaa ja nähtyään sen mahdottomaksi, päätti johtaja kostaa epäonnistumisensa. Ojentaessaan Elsan lähtiessä tälle työtodistuksen, oli johtajan kaswoilla hywin ilkeä hymy. Todistus oli kirjotettu ruotsinkielellä, jota Elsa ei täydellisesti ymmärtänyt. Hän ei siis tietänyt, mitä todistus sisälsi. Myöhemmin hän sen kyllä sai tietää.

Elsa oli etsinyt työtä kaikista mahdollisista paikoista, joissa oli ilmotettu konttorityttöä. Kaikkialla sai hän kieltäwän wastauksen. Hänelle sanottiin, että hän oli edellisessä paikassaan ollut johtajalle epäkohteliias ja käyttäytynyt ylimieliisesti.

Kun Elsa taas oli saanut eräästä paikasta tuon tawanmukaisen wastauksen: „teistä ei huolita“, tuli hän kadulle ja alkoi astella puistoa kohti. Täällä hän istui eräälle penkille ja alkoi itkeä. Hän mietti elämäänsä. Oliko hän todellakin ollut sellainen, joksi hänet kuwattiin? Täytyikö konttorityön wälttämättömästi olla liikkeen johtajan n.k. rakastajatar, ollakseen toimeensa kelwollinen? Ei! Häntä ei ainakaan mikään mahti woi siihen pakottaa. Ennen kuolema hänet periköön.

Hän waipui puiston penkin nurkkaan ja jäi siihen pitkäksi aikaa. Siinä kulki koko mennyt elämä hänen ajatuksiensa läpi. Onko hänestäkään ollut

Yöllä syntynyt.

Jack Londonin Alaska-kuwauksia,
„Työmiehen“ suom.

(Jatk.)

„'Niille main minäkin laskin', hän wastasi. 'Puhukaamme romanssista! Ja minä olin raatanut wuodet läpeensä toiwottomasti, mutta heti seikkailutielle lähdettyäni kohtasi minua onni kolmen päiwän kuluessa. Mihinkä oliwat joutuneet miehet, jotka oliwat kaiwaneet tuon kullan? Usein, usein olen sitä ihmetellyt. Jättäwät hewosensa kuormitettuina ja jidottuina, katoawat sitten kuin pois puhallettuina maan päältä, jättämättä jälkeensä edes nahkaa tai hiuksia. En ole kuullut heistä sanaakaan. Kukaan ei tiedä heistä mitään. Well, kun olen nöyryytyinen, uskon, että olen heidän oikea perijänsä'.“

Trefethan pysähtyi syryttäätäeen sikaarinsa.

„Tiedättekö mitä tuo tyttö teki? Hän sätki kullan, erotti kolmekymmentä naulaa, minkä toi takaisin rannikolle. Sitten hän wiittoi ohikulkewan kanun luokseen, matkasi Pat Healyn kauppaasemalle Dyeaan, osti matkawarustukia ja meni Chilcootin solan yli. Tuo tapahtui — kahdeksan wuotta ennen Klondikekuumetta, ja Yukon oli silloin erämaan tuntematon joki. Hän pelkäsi intiaanimiehiä, mutta hän otti kaksi nuorta intianinaista matkaansa, kulki poikki järwien, laski jokea pitkin ja poikkesi kaikille aikaisemmille leiripaikoille alisella Yukonilla. Hän waelsi monet wuodet siinä maassa ja joutui sinne jossa minä hänet tapasin. Hän mieltyi siihen maahan nähdessään, omien sanainsa mukaan 'ison urospeuran polwenjywyisessä purppurassa laaksonpohjassa'. Hän oleskeli intiaanien parissa, tohtoroi heitä, saawutti heidän luottamuksensa, ja sai heidät wähitellen waltaansa. Wain kerran hän oli jättänyt sen maan, silloin kuin hän nuorten intiaanien kanssa meni yli Chilcootin, kaiwoi kulta-aarteensa ja toi sen mukanaan.

„'Ja tässä minä olen, wieras', hän lopetti tarinansa, 'ja tässä on kallein kappale minkä omistan'.

„Hän weti esiin pienen hirwennahkapussin, joka riippui hänen kaulassaan medaljongina, ja awasi sen. Ja sisällä, öljytyssä silkkikäärees sä oli kellastunut ja rutistunut sanomalehden palanen, joka sisälsi Thoreaun lauselman.

„Oletteko myöskin onnellinen? . . . tyytyäinen?“ kysyin häneltä. 'Neljännesmiljoonan omistajana teidän ei olisi tarwinnut tehdä työtä alhaalla waltioissa. Te menetätte paljon'.

„'Ei paljoa', hän wastasi. 'Enpä waihtaisi paikkaa kenenkään naisen kanssa waltioissa. Tämä on minun kansani; heihin minä kuulun. Mutta on aikoja — ja hänen silmänsä leimahtiwat kummasti siitä kaipuusta, josta mainitsin — on aikoja, jolloin toiwon, että tuolle Thoreaulle tapahtuisi kaikista pahinta'.

„'Miksi'? minä kysyin.

„'Siksi että woisin naida hänet. Saisin seuraa yksinäisiksi hetkiksent. Olen näet nainen — todellinen nainen. Olen kyllä kuullut toisenlaisista naisista, jotka lähtiwät seikkailulle kuten minä, ja tekiwät kummia tekoja, jotka rupesiwat sotilaiksi ja merimiehiksi. Mutta ne eiwät ole naisia. Owat enemmän miehiä kuin naisia; näyttäwätkin miehiltä eikä heillä ole tawallisia naisten tarpeita. He eiwät kaihoa rakkautta, eiwätkä pienokaisia käsiwarsilleen, polwilleen. Minä en ole sitä maata. Jätän sen teidän tuomittawaksenne, wieras. Näytänkö minä miesmäiseltä?'

„Hän ei näyttänyt. Hän oli nainen, kaunis, pähkinänruskea nainen, jolla oli woimakas, terwenuotoinen naisen wartalo ja niitä ihmeellisimmät sywänsiniset naisen silmät.

„'Enkö ole nainen?' hän kysyi. 'Olen. Olen kokonaan nainen. Ja onpa hupainen seikka se, että waikka olen yöllä syntynyt kaikessa muussa, en ole sellainen awioituminen nähden Luulen, että jokainen laji pitää omaa lajiaan parhaana. Niin on minun laitani ainakin ollut kaikkina näinä wuosina'.

„'Tarkotatteko kertoa minulle — —' minä aloin.

„'Ei koskaan', hän sanoi, ja hänen silmänsä suuntautuiwat minuun wilpittöminä. Minulla oli kerran puoliso, ainoa — kutsun häntä Häräksi; luulen hänen yhä pitäwän kansankeittiötä Juneausa. Sakekaa hänet käsiine, jos milloinkaan palaatte, ja huomaatte sen nimen hänelle sopiwan.'

„Ja minä hainkin hänet, kaksi wuotta myöhemmin. Hän oli kaikin puolin sellainen kuin nainen oli kuwannutkin — iso ja tyhmä, Härkä — laapusteli ympäriinsä ja tarjoili ruokia.

„Tarwitsisitte waimon, joka auttaisi teitä“, sanoin.

„'Minulla oli kerran', tuli wastaus.

„'Leskimies?'

„'Hm. Akka lähti kukkusille. Sanoi aina, että keittämisen kuumuus tekee hänet hulluksi ja sen se tekikin. Ojensi rewolwerin minua kohti eräänä päiwänä ja meni tiehensä jonkun Siwoshin kanussa. Tuulenpuuska yllätti ylhäällä rannikolla ja kaikki hukkuiwat'.“

Trefethan muisti lasinsa ja waikeni.

„Mutta tyttö?“ Milner muistutti. „Jätitte kertomuksen juuri kun se oli kähmässä mielenkiintoiseksi, helläksi. Miten käwi?“

„Näin“, Trefethan wastasi. „Kuten hän itse sanoi, hän oli metsäläinen kaiken muun suhteen paitsi naimisen, hän kaipasi omaa lajiaan. Hän puhui hywin siewästi siitä, mutta suoraan asiaan. Hän tahtoi naida minut.

„'Wieras', hän sanoi, 'tahdon että jäätte. . . Te pidätte tästä elämäntawasta, muuten ette olisi täällä koettaen mennä Kallioiden yli syksyisäsä. Tämä on rakastettawa paikka. Tuskin kauniimpaa löydätte. Miksi ette jäisi? Olen teille hywä waimo.'

„Ja sitten oli minun ratkaistawa Hän odotti. En häpeä tunnustaa, että kiusaus oli kowa. Olin puolisi rakastunut häneen. Tiedättehän etten ole joutunut naimisiin. Ja sanonpa, että hän oli ainoa nainen, mikä milloinkaan on minnun sillä tawoin waikuttanut. Mutta juttu oli liian äkkinäinen, ja minä walehtelin kuin mies. Sanoin hänelle, että olin jo naimisissa.

„'Odottaako waimonne teitä?' hän kysyi.

„Minä wastasin myöntäwästi.

„'Ja rakastaako hän teitä?'

„Sanoin: kyllä.

„Ja siinä oli kaikki. Hän ei siihen enää kajonnut . . . paitsi kerran, ja silloin hän näytti wähän tulta, mikä hänessä hehkui.

„'Kaikki on minun wallassani', hän sanoi, 'annan wain sanan, ettekä te pääse pois täältä. Jos annan sanan, te jäätte . . . Mutta en aio antaa sitä. En tahdo teitä jollette tekään tahdo . . . jollette tahdo minua'.

„Ja hän antoi warusteet minulle ja laittoi minut matkaan.

„'Onpa ikäwä, wieras', hän sanoi erojaisiksi. 'Pidän näöstänne ja pidän teistä. Jos jolloinkin muutatte mieleenne, tulkaa takaisin'.

„Oli wielä eräs toiwe, jonka halusin toteutuwan. Halusin suudella häntä hywästiksi, mutta en tiennyt miten menetellä enkä miten hän sen ottaisi. Sanoinhan teille jo, että olin puolittain rakastunut häneen. Mutta hän järjestikin sen itse.

„'Suudelkaa minua', hän sanoi. 'Silloin on jotain matkasja muistossa.'

„Ja me suutelimme, lumella tuossa Kallioiden laaksossa, ja niin jätin hänet sille tielle ja lähdin koirieni perään. Minulta kului sitten kuusi wiikkoa ylimenoon ja alastuloon, ennenkuin saawuin ensimäiselle postiasemalle Suurella Oriajärwellä.“

Katujen hälinä kuului korwiimme kaukaisena kohuna. Eräs edeskäypä, toi hiljaa liikkuen uusia imupillejä. Ja äänettömyydessä Trefethanin ääni kaikui kuin hautajaiskella — —.

„Parempi olisi kai ollut, jos olisin jäänyt. Katsokaa minua.“

Näimme hänen harmaat wiikseensä, paljaan paikan hänen päälaellaan, pöhöpussit hänen silmiensä alla, kuoppaposket, raskaat ryppy, yleisen wäsyneisyyden, wanhentuneisuuden ja lihawuuden, miehen koko kukistumisen ja raunion, miehen, joka kerran oli ollut woimakas, mutta joka oli elänyt liian weltosti ja liian hywin.

„Ei ole wielä myöhäistä, wanha mies“, sanoi Bardwell kuiskaten.

„Kautta Jumalan! Toiwon, etten olisi pelkuri!“ oli Trefethanin huudahdus. „Woisin lähteä hänen luokseen. Hän on siellä wieläkin. Woisin muuttua ja elää monta pitkää wuotta . . . hänen kanssaan . . . siellä yläällä. Olla täällä on samaa kuin tehdä itsemurha. Mutta olen wanha mies — neljäntymmenenseitsemän — katsokaa minua. Kysymys on“, hän kohotti lasin ja katsoi siihen, „kysymys on wain siitä, että tällainen itsemurhatapa on liian helppo. Olen pehmeä ja weltto. Pitkän eräpäiwän waellus koirien kera pelottaa minua; purewan aamupakkasen ajatus ja jäätyneet wetohihnat säikuttäwät minua — — —.“

Lasi meni tiedottomasti hänen huulilleen. Nopean wihanpuuskan wallassa hän oli aikeissa heittää sen sirpaleiksi lattiaan. Mutta samassa hän tuntui ja sai toisen aatoksen. Lasi kohoi hitaasti hänen huuliaan kohti ja pysähtyi. Hän nauroi kiiwaasti ja katkerasti, mutta hänen sanansa oliwat juhlalliset: „Well, Yöllä Syntyneen malja! Hän oli kuin olikin ihme.“

kenellekään mitään hyötyä? Hänet waltasi sanomaton ikäwä. Hänen mieleensä tuli ajatus: Mitä jos tekisi itsemurhan? Enfin tuo ajatus häntä kauhisti, mutta wähitellen se alkoi häntä wiehättää. Mitä tekemistä oli täällä kään, ei häntä kukaan kaipaa? Parempi on hänen kadota ijäksi.

Hän lähti astelemaan meren rantaa kohti. Kaikki oli niin hiljaista ja rauhallista. Ei nähnyt ketään häiritsemässä. Ehkä hän onkin ainoa eläwä olento, ainoa epäsointu täässä sopusointujen paikassa? Rantakalliolta hän hetken katseli peilityntä weden kalwoa. Se tuntui niin houkuttelewalta, siellä näytti olewan niin rauhallista.

Hän päätti jättää jotakin merkiksi rantaan, mutta huomasi sen tarpeettomaksi. Eihän häntä kukaan kaipaa, tulee waan waiwoja etsinnässä. Parempi oli jäädä sinne ainiaaksi . . . Wesi sulki wilpoiseen waippaansa yhden unohdetun ihmisen.

Parin päiwän perästä löysiwät lapset rantaan ajautuneen nuoren tytön ruumiin. Mitään paperia ei löydetty ja ruumis wietiin patologiseen laitokseen. Seuraawana aamuna oli sanomalehdissä ilmotus: „Löydetty tuntemattoman nuoren naisen ruumis. Henkilöitä, jotka kaipaawat jotakin omaistaan, pyydetään käymään tarkastamassa sitä täkäl. patol. laitoksella."

Elsan asunnon emäntä oli ruwennut epäilemään tämän pitkällistä poissa oloa. Huomattuaan ilmotuksen lerdessä, päätti hän mennä katsomaan ruumista, tunsi sen ja ilmotti nimen wiranomaisille. Kun ei wainajalla ollut mitään omaisuutta eikä omaisista ollut mitään tietoa, haudattiin hänet waiwaishoitohallituksen toimesta.

Kaiku Korwenmaa.

Absalom.

„Absalomilla on wiisi lasta ja waimo, ajatelkaa hywä herra, se on raskas taakka. Absalom on köyhä, hywin köyhä, ei penniäkään omaisuutta. Koko perhe syö lainattua omaisuutta, pukee itsensä toisen kustannuksella ja wuokra-rahatkin kuuluwat toisille. — Jaa onhan minulla kauppa, niinkö sanoitte hywä herra? — On, on! Mutta sekin on otettu welaksi, jumala paratkoon. Puwut, kapat, palttoot ja turkit kuuluwat welkakirjan mukaan toisille, tarkoitan welkojille, ymmärrättekö hywä herra? Maksan sydämmen prosentia korkoa, — se on paljon, kowin paljon.

Absalom on kuitenkin maltillinen ja uskoo onneensa, jota ei wielä näy. — Waimoniko? — Ei koskaan, ei koskaan! Hän kärsii miehensä kanssa ilman että koskaan hermostuu, niinkuin luulitte hywä herra. Eiwätkä Absalomin pojatkaan hermostu, he owat tyytywäisiä ja tottelewaisia eiwätkä pyydä koskaan mahdottomia.

Te olette onnellinen, hywä herra. Teillä on warmasti taksisataa seteleissä — parhaillaan taskussanne ja woitte ostaa sillä waikka mitä, nehän on omianne. Mutta jos Absalom saa kokoon saman werran, niin täytyy wedä ne welkojille. Se ei ole hauskaa.

— Sanotte epäilewänne minua, se on wäärin sanottu, mutta Absalom antaa sen anteeksi, minulla on hywä sydän. — Niinkö luulette? — Pois se minusta. Miksi huomautitte minulle weli Hesekielistä, melkein siltä tuntui kuin luulisitte minua jamanlaiseksi. — Että alituisesti walitti köyhyyttään ja sittenkin oli hänellä rahoja, niinkö sanoitte — Minä wastaan suorin sanoin suorin sanoin, enkä jätä wähäkään pois. Hesekiel oli todellakin itse määrätyö. Muistan, miten hän alituisesti walitti: „Ei ole rahaa, welkaa täytyy ottaa." Ja jos me sanoimme: „Yritä edes päästä jaloilleesi", niin hän nosti wain olkapäitänsä ja sanoi: „Ei kannata yrittää, maailma on jo liian walmis". Me nauroimme hänelle, hywä herra, sillä hänen puheensa oli niin ihmeellistä, niinkuin maailma olisi ollut täynnä walmiita pukuja eikä siis olisi kannattanut enään niitä walmistaa ja myydä. Me pidimme häntä waatteissa ja ruumassa. Mutta sitten hän — kuoli ja kun pidettiin pesäluetteloa, löydettiin eräästä arkusta 50.000 hopeassa ja kullassa ja neljä pankkikirjaa sisältäen 190,000 yhteensä. Hänen omaisuutensa nousi 275,000. Se oli paljon rahaa.

Mutta Absalom kun kuolee, se on siwan toista. Ei löydy hänen arkustaan rahaa eikä pankkikirjoja, waan kusina suorittamattomia welkakirjan otteita, ja welkojat waaniwat kauppani ympärillä, päästäkseen osallisiksi siellä löytywistä tawaroista. Se on surullinen paikka, hywä herra. Ainoa lohdutus on silloin Absalomilla se, että olen silloin kuollut.

Niin, elämä on raskasta, hywin raskasta, warsinkin nykyaikaan! Ei saa köyhä moita, ei sokeria ja lihakin on liian kallista. — Sian lihako? — Pois se minusta, sika on saastainen eläin, eikä Absalom eikä hänen wiensä syö mitään saastaista. — Onko se kallista, mai mitä sanoitte? — Yhden tekewää, en käytä sitä. — Hywää sanotte. — Te saatte minut suuttumaan puhuessanne taukoamatta siasta. Minä sanon wielä kerran, ettei juutalainen kärsi saastaista eläintä pöydällään.

Mutta mitä wieraalla on käärössään? — Jahah wai wanhoja waatteita! Katsotaanhan. — Huonoja owat, kowin kuluneita ja halpaa kangasta. Annan teille molemmista puwuista yhteensä 5 mk. . . . Eikö riitä, kun noin kohotatte olkapäitänne, hywä herra? — 50 mk., ooh, te teette minusta pikkaa, mutta Absalom kyllä ymmärtää leikin. Absalom tarjoaa 6 mk., riittääkö? Te ootte julma, hywä herra. Kymmenen markkaa olkoon menneeksi, en tahdo olla turhan tarkka teille, ymmärrän, että tarwitsette rahaa lukuihinne. — Arwasinko? Siitä näette, että minulla on hywä huomiokyky. — No niin, lyödäänkö kättä? — Haluatte enempi, sanotte, olkoon menneeksi wiisitoista. — Wihdoinkin suostutte. Mutta kuulkaa, hywä herra, tämä tapahtui pelkästä myötätunnosta teitä kohtaan. Tämä kauppa tuotti wahinkoa minulle, mutta minä olen hywäsydäminen lähimmäistäni kohtaan. Tässä olisi, wiisitoista markkaa... eikö niin? — Hywästi, hywästi... Käykää ostamassa kaupastani, jos jotain tarwitsette.

— — —

„Oh hywä eukko, tuo lasi wiiniä, suutani niin kuiwattaa! — Tein erinomaisen kaupan noissa puwuissa. Wähän wain puhdistaa ja uudelleen prässätä, niin ne kelpaawat waikka hänelle itselleen ja on wielä kiitollinenkin minulle, jos saa ne puolellatoistasadalla markalla. Abjalom on wiisas, eukko kulta, mutta onko sinulla mitään suuhun pantawaa, minulla on nälkä. Wai niin . . . sian lihaa . . . sepä jotain. Kylläpä ihmiset sentään owat houkkia, kun uskowat meidän puheisiimme. Luulewat, ettei meidän suumme maista, mikä on maukasta. — Entä woi, onko se jo loppunut? — Wai ei. — Ei pitäisi olla noin huolimaton pöytää kattaissaan. — Ja sinä Abraham, esikoiseni, oletko jo loppuun suorittanut omaisuuteni laskemisen. — Jahah! Paljonko se tekee yhteensä? 25 tuhatta hopeassa ja kullassa. Entä muu omaisuus, pankissa olewat siihen luettuina. — Wai niin, kaksisataakymmenentuhatta. — Ah, kumpa saisin sen kolmannensadantuhannen täyteen wielä tänä wuonna." — Abjalom tuli totiseksi ja huokasi.

Einar Ahti.

Towerukset.

Kirj. Eric Hultman.

Ei woi olla liian tarkka toweria walitessa, etenkään ellei woi ottaa lukuun muuta seuraa pitempään aikaan.

John Norman ja minä olimme yhdessä lähes kaksi wuotta, josta jälkimäinen puolisko wietettiin aarniometsissä pari sataa mailia etelään Carpentariarannikolta. Lukuunottamatta mustia alkuasukkaita, jotka toisinaan käwiwät kunniatehwehdyksellään, olimme loppuajan tyksänään pakotetut toinen toistemme seuraan.

Usein on seitsemänkymmentä à kahdeksankymmentä mailia kullankaiwajain kämppien wäliä siellä, ja maa on suuri ja autio. Haaweelliset, korkeat wuoret sukeltawat ylös tasangoista, niinkuin jättimäiset, muinaisaikaiset pedot meresta, ja ympäriinsä on metsää — tuota ikuista sinikumimetsää yksitoikkoisine eläimistöineen ja ympäriwaeltelewine, paljaine alkuasukasheimoineen.

Me — John ja minä — osasimme toistemme wiat ja ansiot ulkoa; jonkun ajan kuluttua osasimme melkein lukea toistemme ajatukset ja wastauksetkin. Emme waihtaneet mitään sorwattuja lauseparsia, sillä siinä waltaawassa yksinäisyydessä, joka waltaa ihmisen näillä äärettömillä lakeuksilla, ei tuhlata sanoja.

Opin tuntemaan towerini kunnian miehesi, luotettawaksi ja uskollisesti kuin kulta, pelottomaksi ja itsepäisesti kuin synti; ja hän — toiwon — sai saman herttaisen käsityksen minusta, itsepäisyys pois luettuna; muuten mahtoi hän olla pahoin likinäköinen. — Mitä pitänette hänen tawoistaan.

Saawuimme muutanna iltapäiwänä eräälle asemalle sisämaassa. Oli juuri teurastettu härkä ja me olimme, niinkuin siellä sanotaan, „lihannälkäisiä", s.t.s. olimme eläneet ainoastaan puolilla leipäannoksilla sekä teellä ja willeillä wiikunoilla muutamia päiwiä. Niin muodoin pyysimme ilman lykkäystä suuremmanpuoleisen ruskotetun pihwin; hätätilassa woisimme tyytyä chateaubriandiin tai pariin koipeen — ja ehkä saisimme lainaksi padan ja keittokirjan?

„Bossi" ei ymmärtänyt leikkiä. Hän suuttui ja wastasi ärtyisesti: „Etkö tahdo pöytää siinoineen ja paria ryyppyä myöskin, senkin työttömät roistot?" Waan sitä emme tahtoneet. Ainakaan emme ryyppyjä. Ruokahalua meillä kuitenkin oli.

„Mutta", jatkoi bossi (aseman omistaja), „muutaman kilon tuoretta lihaa saatte, waan suolatusta saatte. Iempo wieröön, maksaa — suolaa ei saa näillä seuduin ilmaiseksi."

„Ottakaa maksu niin yhdestä kuin toisestakin, äijä ressu, „wastasi John ja nakkasi huolettomasti kourallisen hopearahaa teurastuspenkille.

No jaa, se oli selwä sitä myöten, mutta sitten sattui John luomaan katseensä pienelle kentälle asemarakennuksen alapuolella, ja kas siellä, korkean piikkiaidan takana, kaswoi muutama riwi mitä ihanimpia kaalinpäitä ja muuta hywää.

Wihannekset olimat melkein tuntemattomia herkkuja tässä osassa siirtokuntaa ja John pyysi saada ostaa kaksi kaalinpäätä.

„En pidä puutarhuria muonittaakseni kulkureita", oli wastaus, jonka jälkeen „puutarhuri", musta, liukastelewa singalesilainen, weti suupielensä leweään, hywäksywään wirnistykseen.

Odotin, että towerini maan tawan jälkeen olisi „taputellut" bossia, mutta sitä hän ei tehnyt, waan sanoi ainoastaan: „Kiitos ystäwällisyydestänne, mister, minä en pidäkään tuollaisista kuiwaneista, madonsyömistä kaswikseista! ja niin me menimme, waan ei ennen kuin minä olin ilahuttanut muhamettilaista puhuttelusanalla „porsas" — pahin haukkumasana, mitä woi sanoa laskarille tai singalesilaiselle.

Oli helppo nähdä, että olin hankkinut itselleni elinkautisen wihamiehen, waan se ei minua surettanut wähääkään, sillä en aikonut jäädä tälle paikkaa.

Illallisen jälestä tuliwat aseman lehmäpaimenet („cowboys") meidän leirillemme juttelemaan, ja he warmentiwat sen mielipiteen, jonka olimme jo itsellemme muodostaneet heidän työnantajastaan ja hänen puutarhurikokistaan. Omistaja oli saita, kitupiikki, jolla oli wiisikymmentäkuhatta päätä sarwikarjaa ja asema, suuri kuin puoli Irlantia, waikka hän puoliwerisen „gin"insä kanssa asui wiheliäisessä pökässä, jossa oli kaksi huonetta ja keittiö.

Singalesi oli hieman pirun sukua — ja puutarhan yläpäässä oli wihainen werikoira, joka öisin päästettiin irti.

En oikein ymmärrä, miksi he puhuiwat meille werikoirasta. Ehkä se johtui jonkinlaisesta yhteenkuuluwaisuuden tunteesta — kenties he oliwat huomanneet Johnin jäähywäiskatseen juurikaswismaalle.

All right kaikessa tapauksessa. He toiwottiwat hywää yötä, ja tuntia myöhemmin, kun kaikki hywät ihmiset uinailiwat, otti John weitsensä ja tyhjän säkin ja katosi pimeyteen.

En koettanut saada häntä luopumaan aikeestaan, sillä niinkuin minulla äsken oli ilo mainita, oli häntä tawattoman waikea saada wakuutetuksi, että joku hänen aikeensa oli sopimaton.

John oli aikonut hankkia kaalinjuuria — kaalinpäitä tarkoitan — ja kaalinpäitä piti hänen saada, olkoonpa waikka kakskymmentä werikoiraa ja singalesilaista.

Kyllä minä tunsin wissiä lewottomuutta, istuessani siellä pimeässä ja odottaessani laukausta ja koiran haukuntaa, mutta jumala oli Johnin puolella ja wartijat eiwät kuulleet mitään.

Kun me heti ennen päiwän nousua seuraawana aamuna ratsastimme sieltä, olimme lisänneet muonawarastoamme kymmenellä kypsällä, mehukkaalla ananasilla ja yhtä monella kauniilla, tukewalla kaalinpäällä.

Towerini oli priimaa, ja minä hywäksyin sekä hänen ruman menettelynsä että wihannekset.

Sellainen oli moraalini siihen aikaan, mutta nyt, itsekin tultuani rikkaaksi mieheksi, minä häpeän kauheasti, kun ajattelenkin sitä.

Kun maailma hukkuu liikaan rahaan

eli teollisuusruhtinaan uni.

(S.H.) Teollisuusruhtinas „Nykyaikainen" omaa kaikki kunnioitettawat ominaisuudet, mitä kuolewaiselta yleensä woidaan waatia. Hän on hywä ihminen, tarmokas liikemies ja suuri isänmaan ystäwä. Näistä ominaisuuksistaan johtuwa omantunnon rauha ja waatimattomat elintapansa tekisiwät hänen maallisen waelluksensa mitä ihanammaksi paratiisiksi, jos ei hänellä samoin kuin kaikilla muillakin pääomanomistajalla nykyään olisi yhtä suurta murhetta, sitä — mihin sijottaa liiat pääomansa. Tämä yksi suuri murhe lepäsi aina uhkaawana ja mustana hänen päänsä päällä pimittäen hänen elämänsä taiwaan.

Eräänä kärsimyksistä rikkaana päiwänä, oli tämän suuren murheen painostus niin raskas, että teollisuusruhtinas Nykyaikainen nukkui nahkapäällysteiseen nojatuoliinsa ja näki unta:

Hänen ensimmäinen konttoripäällikkönsä astui sisään kumarrellen.

„Herra teollisuusruhtinas! Meillä on nyt kymmenen miljoonaa liikaa. Liike ei tarwitse sitä eiwätkä pankit ota enää wastaan. Emme tiedä mihin se olisi sijotettawa."

„Ostakaa höyrylaiwa ja kulkulaitososakkeita!"

Konttoripäällikkö meni, mutta tuli wähän ajan kuluttua takaisin.

„Olemme ostaneet kaikki höyrylaiwa- ja kulkulaitososakkeet, mitä on saatawissa, mutta rahaa on karttunut sitä enemmän."

„Ostakaa kaikki teollisuusosakkeet!"

„Olemme niekin ostaneet."

„Ostakaa sitten kaikki laiwat, junat, rautatiet, asemat ja satamakonttorit, kaikki teollisuuslaitokset, kaikki pankit, kaupat ja muut liikelaitokset, kaikki kahwilat, ruokalat, markkinat ja toripäiwät — ostakaa kaikki!"

Wähän ajan kuluttua palasi konttoripäällikkö taas.

„Olemme kaikki ostaneet, mutta rahaa tulee entistä enemmän, nyt sitä on jo liikaa miljardi."

„Ostakaa sitten koko tämä maa, kaikki kaupungit, pitäjät, kylät, talot ja ihmiset!"

Konttoripäällikkö palasi pian takaisin.

„Olemme ostaneet koko maan, mutta liikarahaa karttuu kasottain."

„Ostakaa koko Europpa!"

Konttoripäällikkö palasi hetimiten aiwan kauhuissaan takaisin.

„Herra, olemme ostaneet Euroopan, mutta nyt sitä rahaa wasta oikein rupesi tulemaankin."

„Ostakaa Aasia, Afrikka, Amerikka ja Auitraalia, kaikki meret ja saaretkin, koko maapallo samalla kertaa!"

Seuraawan kerran tullessaan oli konttoripäällikkö aiwan toiwoton.

„Ei ole koko maapallolla enää mitään ostettawaa, se on kokonaan meidän. Mutta se hukkuu liikaan rahaan, jota ei woida mihinkään sijottaa. Meillä on sitä jo biljoona.

„Ostakaa sitten kuu ja aurinko ja kaikki tähdet, ostakaa koko taiwas!"

„Kyllä herra teollisuusruhtinas". Konttoripäällikkö meni, mutta tuli pian uudelleen.

„Olemme ostaneet koko taiwaan, mutta nyt on rahaa jo niin paljon että wie sata wuotta sellaisen summan kirjottaminenkin. Koko awaruus hukkuu rahan paljouteen. Mihin me ne nyt sijotamme. Mikä wielä on ostettawa?"

Teollisuusruhtinas Nykyaikainen raapi korwallistaan neuwottomana. Siinäpä kysymys. Kaikki on jo ostettu. Mikä wielä ostetaan?

„Helwetti!"

— — —

Kauppaneuwos heräsi meteliin eteisessä

„Helwetti", toisti sisään astunut konttoripäällikkö uudestaan, „jo otti piru! Tehtaan työmiehet waatiwat 25 penniä tunnilta palkankorotusta. Minä jo sanoin, että se on sula mahdottomuus, mutta ne eiwät tahdo uskoa, waan wäittäwät, että heillekin on sula mahdottomuus tulla toimeen nykyisillä palkoilla."

„Nykyaikainen hyppäsi kauhistuneena ylös tuolistaan.

„Herra jumala! Sehän olisi selwä konkurssi. Mistä me ottaisimme sellaiset rahat tällaisena kalliina aikana, kun kaikki raaka-aineetkin owat näin jumalattoman kalliita. Sanokaa niille, että työläisten pitäisi ottaa tämä huomioon."

„Kyllä, herra."

Teollisuusruhtinas painui uudestaan nojatuoliinsa.

„Wai palkkoja lisää!"

Oika.

Huomaa! Korotetut Työmieslehden tilaushinnat.

Asiamies-ehdot vuodelle 1917.

Uusiksi asiamiehiksi aikovien useihin kysymyksiin saamme mainita että toimi sopii kaikille. Ainoastaan niin paljon vaaditaan kultakin pontta, että toimittaa tilausmaksun konttoriin ja *selvät* tilaajien osotteet. Kymmenen Työmiehen tai Kurikan tilausta oikeuttaa pidättämään asiamiehelle tulevan 10 pros. palkkion (10 penniä jokaisesta markasta) Asiamiehen ei myöskään tarvitse sitoutua mihinkään vuosikauppoihin. vaan käy asiamiestoimi päinsä kerran kaikkiaan jättämällä vähintäin 10 tilausta ja makson niistä konttoriin; silloin on hänen puuhansa loppu jos sen katsoo edullisemmaksi. Tilaukset saavat olla erikerroilla lähetetyt, kun on kertynyt 10 tilausta sitten vasta on oikeus pidättää palkkio. Konttorista suoraan voidaan tilaukset tehdä alkamaan 1 ja 15 päivästä Postilaitos välittää ainoastaan kuukauden alusta täysissä kuukausissa.

Asiamiehet voivat myöskin välittää liikeilmotuksia ja on palkkio niistä 10 prosenttia.

Kirjallisuuden, puoluekirjallisuuden, myymisestä on palkkio 20 prosenttia. Kirjat Suomen rajojen sisällä lähetetään rahtivapaasti. Tuntemattomille lähetetään kirjatilaukset jälkivaatimuksella (jälkivaatimus tarkottaa, että kirjat maksetaan vastaanotettaessa postikonttorissa eli rautatieasemalla). Jälkivaatimuksesta johtuvan lisämaksun suorittaa vastaanottaja. Amerikkaan ja ulkomaille lähetettävän kirjallisuuden lähetyskustannukset maksaa vastaanottaja. Jälkivaatimuksella ei voida lähettää lehtiä ja kirjoja Amerikkaan, niistä on ensin lähetettävä suoritus. Tiliin ja myytäväksi lähetetään ainoastaan varmaa takausta vastaan ja on silloinkin tilitys tapahtuva säännöllisesti neljännesvuosittain. Jos yhdistysten takausta käytetään, on takaus toimitettava meille, yhdistyksen päätöksestä todistetun otteen seuraamana. Satunnaisten ja tilapäisten komiteojen takauksia ei hyväksytä.

Jos asiamies uskoo velkaa, on tilaukset hänen kumminkin meille maksettava. Asiamiehen tappiota ei korvata. Jos työväenjärjestöt, yhdistykset y. m. tahtovat edistää kirjojen ja sanomalehtien levenemistä myöntämällä luottoa, on heidän itsensä tarkotusta varten myönnettävä varat (myös vastuuvelvollinen takaus) ja valvottava asiamiestensä toimintaa. Tappiota välttääkseen katsokoon jokainen tilatessaan, kenelle rahansa uskoo!

Asiamieheksi uskotun katsotaan käsittelevän meidän varoja ja vilpillisesti menetellessä tullaan tämän mukaan syyttämään.

Yksityisten, meille tuntemattomien ja maksamatta jättäneiden *tilauksia ei voida ottaa huomioon, jos ei maksu seuraa tilausta.*

Postimaksun ja kustannukset kirjeiden ja lähetyksien lähettämisestä maksaa jokainen *lähettäjä* itse.

Postiosotusmaksu ollen nyt ainoastaan 25 p. aina 100:n markkaan nousevista rahalähetyksistä, soveltuu parhaiten suoritusta lähetettäessä. *Postiosotuskupongin takapuolelle saa ja on välttämätöntä merkitä, mihin tarkotukseen raha lähetetään.* Pienemmät tilaukset sopii tehdä postiosotuksen kupongilla. Jos ei postiosotusta syystä tai toisesta voida käyttää, käytettäköön postimerkkejä. Postiosotuslähetyksestä saatu kuitti on samalla kuitti rahalähetyksestä. Paikkakunnilla, missä löytyy pankkien konttoreja, sopii raha lähettää postilähetysvekselillä.

Vieraiden valtioiden postimerkit ovat arvottomat Suomessa; ei pidä siis niitä suoritukseksi lähettää. Samoin ei myöskään pidä lähettää ulkomaista metallirahaa (paitsi kultaa).

▷▷▷▷▷▷▷▷▷▷▷▷▷▷▷▷▷▷ TYÖMIES ◁◁◁◁◁◁◁◁◁◁◁◁◁◁◁◁◁◁

ilmestyy 7 kertaa viikossa

(sunnuntaiaamusin ja joka arkipäivä iltapäivällä)

maksaa Helsingissä kotiinkannettuna tai ristisiteessä postin välityksellä kuin myöskin ristisiteessä postikonttorista tilattuna ja kotiinkannettuna siellä missä posti kannetaan kotia:

koko vuosi	14:—	m:kaa
kuusikuukautta	7:—	»
kolme »	3:50	»
kuukausi	1:20	»
Viikkopainos:		
lauantainumero, koko vuosi . .	3:—	»
» puoli » . .	1:50	»

Hinta on sama *Venäjällä* (laskettuna venäjän raha kurssin mukaan), Helsingissä ja maaseudulla, asiamiehiltä, meiltä tai postikonttoreista tilattuna ja kotiinkannettuna.

Ulkomaille koko vuosi . . .	28:—	m:kaa
» kuusikuukautta . .	14:—	m:kaa
» kuukausi . . .	2:40	m:kaa
Viikkopainos ulkom. koko vuosi	5:—	m:kaa

▷▷▷▷▷▷▷▷▷ TYÖVÄEN PILALEHTI KURIKKA ◁◁◁◁◁◁◁◁◁

ilmestyy kaksi kertaa kuukaudessa (1 ja 15 p:nä)

ja maksaa kotiin kannettuna tai ristisiteessä postin välityksellä asiamiehiltä, meiltä suoraan eli postikonttorista tilattuna:

koko vuosi	4:—	m:kaa
kuusikuukautta	2:—	»
kolme «	1:—	»

Hinta on sama Helsingissä, maaseudulla ja postikonttoreissa sekä *Venäjällä*.

Ulkomailla koko vuosi	6:—	m:kaa
» kuusikuukautta . .	3:—	»

Postin kautta (postikonttoriin maksettuna) tilattuna ovat hinnat samat, mutta postitilauksista ei makseta asiamiespalkkiota. Ristisiteessä (eri lähetyksenä ja jokaisen omalla nimellä varustettuna) saapuu nykyään postista tilattuna Työmies, samoin Kurikka.

Tilaajille

huomautetaan, että lehden jakajat eiwät ole oikeutettuja ottamaan wastaan tilausmaksuja, jonka wuoksi konttori ei wastaa tilausmaksusta, joita on jakajain kautta suoritettu.

Työmieslehden konttori.

Typ.

— 304 —

tuu, ei saa otetuksi tehtaasta, mitä siitä woidaan saada; ainoa keino, sanoi rouwa, hänen kaunistamiseksen oli se, että pyydettiin häneltä rahaa. Delaveau oli waltansa pitäwä, ei pannut milloinkaan luottamustaan naisiin, ei omaan rouwaansakaan, waikka jumaloi sitä, ja tuosta miehensä käytöksestä oli rouwa saanut wakaumuksen, että oli oikeassa. Jos hän jolloinkin tahtoi toteuttaa suunnitelmaansa, että palaisi Pariisiin wallotettujen miljoonien kanssa, niin piti kiihottaa puolisoaan lakkaamatta ja ahmia kaikki tehdäkseen kaiken satakertaiseksi.

Delaveau unohti itsensä kuitenkin eräänä yönä Fernanden läsnäollessa. He oliwat yhtenä yönä palanneet Guerdachessa toimeenpannulta metsästysretkeltä, minkä kestäessä Fernande, jota huwitti suuresti ajaa karkua hewosella, oli kadonnut Boisgelinin kanssa. Illalla oli pideti; suuret päiwälliset, ja kello oli jo yli puolen yön, kun herra ja rouwa tuotiin ajoneuwolla l'Abimeen. Nuori rouwa oli kuin unipumuksen murtama, kuin tuwattu täyteen polttawia nautinnoita, jotka hän oli tehnyt elämäkseen, ja hän kiirehti riisuutumaan, ollen sulloinen wäsyneenä alastomana, heittäytyi sitten pitkälleen peitteiden alle, sillä aikaa kun puoliso riisuutui järjestyksellisesti ja kiirehtimättä, kääntyilen huoneessa wihaisen ja miettiwän näköisenä.

— Sanoppa, kysyi hän wihdoin, eikö Boisgelin sanonut sinulle mitään, kun olitte ratsastaneet pois yhdessä?

Fernande yllämystyi, awasi silmänjä, jotka oliwat jo sulkeutuneet.

— Ei, wastasi hän, ei ainakaan mitään mielenkiintoista. Mitä luulet hänen sanoneen minulle?

— Oh! jatkoi Delaveau. Meillä oli sitä ennen keskustelu. Hän waati minulta wielä kymmenen tuhatta markkaa wiikon loppuun mennessä. Ja tällä kertaa kielsin minä lujasti, se on mahdotonta, se on hullua.

Rouwa suoristi päätään ja hänen silmänsä salamoiwat.

— Kuinka, sekö hullua? Minkä tähden et anna hänelle niitä kymmentä tuhatta markkaa?

Juuri tuo rouwa oli kuiskannut Boisgelinin korwaan tuon 10.000 markan pyynnön, ostaakseen sähköauton, kun oli

— 301 —

oman pienen wäkensä kanssa. Kaikki syntyi, suureni, järjestyi, hänen wiittauksensa mukaan, siitä sai kiittää hänen neroaan, hedelmällistä luomiswoimaansa, joka kylwi kaksin käsin minne meni. Ja warsinkin se oli ihmetyö, että hän sai wallotettua työläiset, joiden keskuudessa sorasointu ja uhmailu oliwat puhallelleet hetken aikaa. Waikka Bonnaire erosikin yhä mielipiteissään, oli hän woittanut puolelleen tuon hywin kunnollisen, hywin hywän miehen suosion siinä määrin, että Bonnairesta oli tullut hänelle kaikkein uskollisin, kiinitynein apulainen, jota wailla ollen tehtäwä ei olisi warmaankaan woinut täyttyä. Hänen rakkautensa woima oli waikuttanut jamalla kaikkiin työläisiin, kaikki oliwat wähitellen ryhmittyneet, ahtautuneet hänen persoonansa ympärille, tuntien hänet helläksi, weljellisesti, joka eli ainoastaan toisten onnen hywäksi, warmana että hän löytäisi siitä oman onnensa. Crécherien henkilökunta tuli suureksi perheeksi, jonka siteet solmintuiwat yhä lujemmiksi, jokaisen saadessa wihdoin käsityksen, että työskentely toisten iloksi oli työskentelyä omaksi iloksi. Puoleen wuoteen ei eronnut ainoakaan työläinen liikkeestä; jolleiwät ne, jotka oliwat lähteneet, palanneetkaan wielä, niin jääneet uhrautuiwat niin, että eiwät ottaneet ulos koko woittoaan, salliakseen liikkeen muodostaa melkoisen suuren ja lujan wararahaston.

Tänä arwelluttawana aikana oli liittyneiden ja yhteisen tarkotusperän puolesta taistelewien jäsenten yksimielisyys warmaan se, mikä pelasti Crécherien, esti sen hajoamasta, kun wanhan Beauclairen itsekäs sadatus ja kateus yritti tehdä tuhoisaan. Wararahasto, niin wiisaasti koottu ja lisätty, oli iloksi awuksi. Se salli asettua wastustamaan pahoja hyökkäyksiä, sen awulla wältyttiin pulien aikana turwautumasta kuolettawiin lainoihin. Sen awulla woitiin ostaa kaksi kertaa uusia koneita, joita tarwittiin walmistustawan muutoksen takia ja jotka alentiwat paljon tehtaan hintoja. Sitten awautui joitakin hywiä ansiotilaisuuksia, niinä aikoina oli tekeillä suuria, metallirakenteisia siltatöitä, rautateitä, jotka nieliwät melkoisia määriä kiskoja, palkkeja ja kehyksiä. Pitkä rauha, joka wallitsi Europassa, kehitti eritosin rautateollisuutta, siinä yhteessä, että se woi tuottaa rauhaa ja siwistystä edistäwil

Niinkuin sanamuodosta näkyy ei ehdoissa puhuta puolesta ja neljännesvuodesta vaan kuukausista ja tarkoittaa tämä sitä että kolmen- ja kuudenkuukauden tilaukset saavat ylläoleviin hintoihin tulla tilatuiksi mistä kuukausista tahansa, kun vaan niitä kerrallaan tilataan mainittu määrä. Onhan tietysti hauskempi että tilaukset alkavat vuoden alusta ja taittuvat eli uusiintuvat säännöllisesti, mutta ei tätä katsota välttämättömyydeksi. Postilaitos ottaa ainoastaan vastaan luonnollisen koko- ja puolenvuoden sekä väliaikoina ainoastaan kuukausitilauksia. Ehdoista myöskin näkyy, että voimme tarjota pitempiaikaiset tilaukset hiukan halvemmalla, niin olisi suotavaa että pitempiaikaisia yhä enempi koetettaisiin hankkia. Pitempiaikaisilla tilauksilla on vielä sekin hyöty ettei ne joka kuukauden vaihteessa pääse keskeytymään.

Usein tapahtuu, että tilaajat ja asiamiehet kirjottavat osotteihinsa useampia postipaikkoja tarpeettomasti (esim. Riihimäki Loppi; Elisenvaara Sorjo y. m.). Ainoastaan yksi näistä nimistä on riittävä (se mihin lähetyksen tulee lopullisesti jäädä), me kyllä pidämme huolen lehden lähetyksestä joko Riihimäen tai Elisenvaaran kautta.

Osottelta muutettaessa on aina entinen uuden ohella ilmotettava.

Tilattaessa ei pidä käyttää sanaa »entisellä osotteella», vaan on osote täydellisesti ja oikein aina kirjoitettava. Emme voi arvata, mikä nimi kullakin on. Turhia osotteiden muutoksia on kustannuksien vält tämiseksi mahdollisuuden mukaan vältettävä. Muutokset olkoot sallitu ainoastaan, jos vastaanottaja ei saa lehteään.

Postikonttorista tilatuista lehdistä on osote muutettava postikonttorin välityksellä (tarkottaa postikonttorissa puhumista osotteen muutoksesta).

Muistutukset tehdään tilauksen vastaanottajalle.

(Konttoriin, postiin eli asiamiehelle.)

Toisten puoluelehtien tilauksia otetaan huomioon ainoastaan täyden maksun (ilman alennusta) seuratessa tilausta.

Palkinnot tilauksien keräämisestä vuodelle 1917 ovat:

1:si	I:nen palkinto		100:—
1:si	II:nen »		75:—
2:si	III:ta palkintoa	à	50:—
3:e	IV:ttä »	à	25:—
5:si	V:ttä »	à	15:—
7:n	VI:tta »	à	10:—
15:ta	VII:ttä »	à	vuosikerta Työmiestä.

ILMOITUSHINTA:

Työmiehen ilmoitushinnat: 15 p:iä palstamillimetriltä ennen tekstiä ja 12 p:iä jälkeen tekstin, 20 p:iä tekstisivuilla. Kihla-, vihkimä- ja syntymäilmoitukset maksavat 3 mk., kuolemailmoitukset tilan mukaan 10 p:iä mm ei kuitenkaan vähempää kuin 5 mk. Vähin ilmoitushinta on 1 mka. Satunnaisia ilmoituksia tulee aina seurata maksun, muuten niitä ei voida painattaa lehteen. Tiliin julkaistaan ainoastaan kuntain, virastojen, yhdistysten y. m. konttorin kanssa siitä erikoisesti sopimuksen tehneiden lähettämiä ilmoituksia, ehdolla että ne laskun saatua heti suoritetaan.

Kurikan ilmoitushinta: 1 mk. palstasenttimetriltä jälkeen tekstin.

IRTONAISNUMEROJEN HINTA:

Työmies maksaa 5 penniä nelisivuiselta ja 10 penniä suuremmalta Helsingissä ja Työväenpilalehti Kurikka 20 penniä. Irtonaisnumerojen myyjille tulee edullisimmaksi tilata tarvitsemansa määrä. Ilman erityistä sopimusta ei myymättä jääneitä numeroita oteta takasin. Tilitys on tehtävä Työmiehestä 5 pennin mukaan nelisivuiselta ja 10 p. mukaan suuremmalta postin välityksellä kulkevista ja Kurikasta 15 pennin mukaan numerolta.

Osotteita:

Työmiehen konttori	Telefooni	19 37
Työmiehen toimitus	»	27 15, 49 95, 109 66
Työväen kirja- ja paperihauppa	»	60 65
Työväen kirjapaino	»	76 68
Työväen kirjansitomo . . .	»	31 96
Taloudenhoitaja	»	60 64

Postiosote kaikissa: *Helsinki, Sirkushatu 3.*

Yllä oleva on konttorin ja asiamichen välisenä sopimuksena v. 1917

Työväen Sanomalehti O.-Y.

(S.H.)

Werner von Heidenstam.

Vel joukot hurjat korska Mamud-Khan
Sunnatin pagoodia raastamaan.
Miss' seisoi uhkeana pyivähät
kuin jättisienet, kyljet paisuin,
siell' arpaa saalihista ryöstäjät
löi luona ratsujensa raisuin.
Ja ylimielin itse Mamud-Khan
hän Shivan valtasuura kuvaa kohti,
ylt' yleensä mi hopeelevyin kohti,
jo nosti Idän kauhan, maineikkaan
sen moukarin,
min työssänsä
vain väkevin
Iranin sepistä
voi kohottaa.

Pagoodin pihoille ja lammikolle
loi valjun valon päivä, pimeten,
ja koirat ulvoi, kiljui miehet, joille
ain aartehia tuotiin temppelin.
Siin oli hultaa, silkkipukuja,
ja naurun rähähdyksin naisia
nyt lyötiin norsuin seltään köysihin,
ja yhteen jumalia, joilta koirankurin
kuin rehdit raakalaiset ainakin
he väntänehet oli niskat nurin.
Siin oli sikin sokin kultamaljat,
kaikk' kahmittuja hinduin pagoodeista,
ja hienot silkkipuvut, vuohentaljat,
Alláhabaadin basaareista.

Bramaani harmaja
luo kaanin astui vapisten;
pää pieni kauluksesta pistihen
kuin lautasella kuiva peruna.
Hän astui eteen Shivan alttarin,
näin haastoi huolin, äänin hätäisin:
»Sa minuun vihas iske, Mamud-Khan
ja heitä ruumiini mun virtaan vaan,
mut siitä ennen meille sanonet,
sä mitä ihmisestä aattelet,
kun omass' itsessäsi ihmisen
noin alennat sä, pyhää herjaten?»

Sai hymy kaanin kasvoille niin hirveä,
ett' omat miehensäkin kätki silmänsä,
ja samass' iski jättimoukari;
kuin rautaporttihin se jysähti. —

Kun kappaleiksi sortui Jumala,
niin virtas siitä joka taholien
vuo kultaa, timantteja, rahoja,
nyt sateenkaaren värein loistaen.

Mit oli templi koonnut aarteitaan
rajahein hoveista ja leskein majoista,
ne kaikki oli siinä paljaanaan
nyt raa'an rosvojoukon jaloissa.
Kain virtaa herneet pussin halkeamasta,
niin vieri helmiä nyt — jumalasta.

Jo hymys' toisen kerran Mamud-Khan,
bramaaniin katsoi, tämän vapistessa
ja kaavun liepeen kelloin helistessä,
barbaari puhkes sanomaan:

»Kun ihmisien jumala on papin arkkuna,
niin mitä ihmisestä itsest' aatella?»

Suom. V. S.

(S.H.)

„Punainen Ruupe."

Harwoin enää sattuu Amerikassakaan junaroswoukfia ja wielä harwemmin ne onnistuwat. 1880- ja 1890-luwuilla ne oliwat päiwäjärjestyksessä. Kuuluisimpia junaroswoja oli Ruben Burrows, joka tukkansa ja partansa wäristä oli saanut „Punasen Ruupen" nimen. Alabamasta hän näyttää lähtenceen ja 1880 hän tuli tunnetuksi hewoswarkaana, matkustajain puhdistajana ja junaroswona, jollaisena kehittyi Etelän rautatieyhtiöiden ja niiden matkustajain kaujuksi.

Punanen Ruupe järjesti suuren joukon hajallisia joukkueita kokonaiseksi warasliigaksi ja piti wakoojainsa sekä sala-auttajainsa kautta silmällä kätyriensä uskollisuutta. Allituiseen oli salapoliiseja ja sheriffejä hänen jälkiään hakemassa, mutta toistakymmentä wuotta hänen onnistui niitä petkuttaa. Kolme sheriffiä pääsi jälille, mutta henkensä kaupalla; Ruupe ampui ne. Erään matkustajan, joka yritti wastarintaa, ampui hän 1888.

Kullakin on omituisuutensa ja „Punasen Ruupen" periaatteisiin kuului se, ettei naisiin kajottu. Tuon muisti eräs keinokas herra, kun Bellevuen lähellä Texasissa junan pysähtyessä kuului „kädet ylös — ollaan Punasen Ruupen miehiä". „Kaupojiksi" (cowboy) puettujen roswojen kiiwetessä junaan tuo neuwokas matkustaja sanoi nopeasti: „Antakaa pian rahanne ja kalleutenne naisille; Punanen Ruupe ei ryöstä naisilta." — „Otatteko tämän", lisäsi hän ojentaen lähellä istuwalle neidille lompakkoaan. „Ky-yllä", änkytti neitonen. Muut seurasiwat esimerkkiä. Kun sitten Punainen Ruupe itse saapui waunuun, hawaittiin sen herrat merkillisen köyhiksi; ei rahaa, ei kelloja eikä sormuksia. Mutta waikka hän lieneekin asianlaidan arwannut, ei naisia tarkastettu.

Itse asiassa eiwät junaroswot matkustajain rahoista pääsaalista haekaan — niiden säikähdyksestä ja tottelewaisuudesta wain nauttiwat. Postiwaunu ja expressiyhtiön kassakaappi, ne ne houkuttelewat. Edelläkerrotussa tapauksessa saiwat sieltäkin wain 1,000 dollaria.

Monta tapaa oli junaroswoilla käydessään „toimeen". Kerrankin tuli Ruupe yhdeksän miehen mukana, kaikki naamioituina, pienelle erämaan pysäkille. He wangitsiwat koko henkilökunnan, eristiwät ne sähköttyskoneesta ja pysäyttiwät junan hätälyhdyillä. „Mikäs on?" kysyi kuljettaja. „Tämä wain", nauroi Ruupe ojentaen rewolweria. „Tulehan alas sieltä." Näkywissä olewat junamiehet komennettiin maahan riwiin, roswot ampuiwat laukauksia juostessaan junan siwulla, kiipesiwät matkustajawaunuihin ja tutkiwat taskut. Olen harwoin yritti kukaan matkustajista wastustaa.

Mutta kerran sai Ruupe niin lämpimän wastaanoton, että saalis jäi saamatta. Kun Chicago—Rock Islandin junaan eräällä Illinoisin asemalla tuli muuan rautatieläinen, tunsi hän matkustajan, jonka wiereen istahti, Burrowsin sakkiin kuuluwaksi. Millään tawalla mielialaansa ilmaisematta hän jonkun ajan kuluttua siirtyi toiseen waunuun ja ilmotti asian konduktööriille.

Junassa oli 20,000 dollaria expressiyhtiön rahaa, paitsi muuta. Expressiwaunussa wain kaksi wartijaa. Mitä merkitsiwät ne, kun dynamiitilla woi räjäyttää owet auki tai nuotioilla korwentaa waunun wartijat ulos. Päätettiin pysähtyä Jolietissa, josta saatiin kokoon wankka wartiomiehistö. Osa sijoitettiin expressiwaunuun ja osa matkustajien joukkoon — salaa tietenkin.

Autioilla paikalla näkyiwätkin hälytysmerkit ja kiskot oli rewitty irti. Weturi wihelsi sowitun merkin, ja kun matkustajien joukossa olewat roswot — joku niistä naisen puwussa — yrittiwät käydä ammattiinsa, olikin heidän nenänsä edessä rewolwerin suut. Joku laukauskin ammuttiin waunuissa, mutta taaja tuli suunnattiin metsän laidasta ryntääwiä roswoja wastaan. Niitä oli erikoisen paljon, mutta kerrankin pääsi junamiehistö ampumaan ensin. Tulos oli, että kuusi roswoa ammuttiin waunuissa ja kolme sidottiin. Ryntääjistä kaatui neljä ja loput pakeniwat. Punainen Ruupe pääjoukkoineen pääsi karkuun.

Sen joukkonsa jäännöksen kanssa järjesti hän junarikon Texarkanassa irrottamalla wekselin. Wain yksi junassa olijoista kuoli — se oli kyytiä warastawa „hoopo". Useat matkustajat saiwat pahoja kolauksia eikä kukaan säikähtyksissään kyennyt wastarintaan. Expressiwaunun wartija ampui kyllä Winchesterillään minkä ennätti, mutta kun waunun alle päässeet roswot uhkasiwat paistaa hänet eläwältä, antautui hän. Postiwaunusta saiwat roswot 10,000 ja lisää matkustajilta. Lopuksi kytkiwät expressin wartijan puuhun ja ammuskeliwat huwiksen häneen reikiä, oliwat luwanneet hengen säästää. Samoin sidottiin junamiehet. Ja niin suuri oli matkustajain säikähdys, että wasta tunnin kuluttua roswojen lähdöstä uskalsiwat irroittaa nuo kytketyt.

Sama joukkue pysäytti Virginian waltiossa, Washingtonista 35 mailin päässä, New-Yorkiin menewän junan, räjäytti postiwaunun owen auki ja pani wartijan awaamaan kassakaapin, jossa oli 50,000 kullassa. Muuta ei etsittykään. Saalis pantiin weturille, jolla roswot huristiwat tiehensä. Näyttäwät pysäyttäneen sen Potomacwirran rannalla, jonka yli owat menneet weneellä. Sitten panneet weturin yksin kulkemaan täyttä wauhtia, kunnes se on lentänyt pirstoiksi ojaan.

Kulutettuaan kymmeniä tuhansia Punaisen Ruupen kiinnisaamiseksi lupasiwat rautatieyhtiöt 7,000 dollaria sille, joka hänet saattaa kiinni eläwänä tai kuolleena. W. 1893 woitti kiusaukksi neekeriä. Ne tuliwat sheriffien M'Duffyn ja Carterin luo Lindenissä, Alabamassa ja ilmottiwat Burrowsin tulewan heille määräyönä. Ja hän tuli. Istuuduttuaan ateriaille tarttuiwat neekerit hänen käsiinsä ja antoiwat odotawille poliiseille merkin. Syntyi hirweä kahakka, sillä Ruupe oli woimakas mies. Lopuksi hänet sidottiin ja wietiin poliisiwankilaan. Koppiin pantiin waralta kaksi wartijaa, M'Duffy erään neekerin kanssa.

Wankikopissa nukahti Ruupe heti. Heräsi klo 4 aamulla ja alkoi noituu wartijoitaan. „Estitte aterioimasta eilen noiden neekerien luona", sanoi hän. „Olen hiton nälissäni, tuokaa ruokaa." Kun käskettiin odottamaan aamiaisen asti, alkoi hän metelöidä ja pyysi sitten käsilaukkuaan, jossa sanoi olewan korppuja. Se oli tarkastamaton, mutta hölmistyneet wartijat antoiwat sen. Ruupen kädet oliwat käsiraudoissa ja jalat sidotut. Hän otti pussista korppuja ja söi ahnaasti. Pisti taas kätensä sinne ja samassa kuului: „Jos sanan sanotte, olette kuoleman omat." Ja kaksi rewolweria ilmestyi pussista. „Käpälät ylös". Poliisin pitäessä käsiään ylhäällä sai neekeri wapauttaa Ruupen siteet. Sitten he lähtiwät ulos, jättäen M'Duffyn torniin. „Missä se toinen on?" kysyi Ruupe. „Se wei rahani. Minä tarwitsen ne." Carterin huoneessa syntyi raju rewolweritaistelu. Sitten juoksi Punainen Ruupe kadulle, mihin kaatui kuolleena. Carterin keuhkot ja neekerin hartiat oli luoti läwistänyt.

Kuten sanottu, alkaa Amerikassakin tällaisten näytelmäin aika olla ohi. Roswous on pukeutunut „ajanmukaisempaan" asuun.

Me tahdomme poistaa vain sen, mikä estää yhteiskunnan tervettä, järkevää kehitystä, laittaa niin, ettei suuren enemmistön etuja enää uhrata vähemmistön takia, ja että yksityisten etuoikeuksien, valtiollis-yhteiskunnallisen monopolin sijaan kaikkien oikeus ja etu, oikeamielisyys tulisi valtion ja yhteiskunnan ylimmäksi laiksi. W. Liebknecht.

tuotteita. Ei koskaan wielä oltu tuotu siunaukseellista rautaa siinä määrin ihmisten asuntoihin. Ja Crêcherien walmistusmäärä oli suurennut woittojen kuitenkaan kohoamatta kowin suuriksi, sillä Luc tahtoi, että tuotteita oli annettawa halwoilla hinnoilla, ajatellen tulewaisuuden riippuwan siitä. Hän wahwisti hywin wiisaalla hoidolla, jatkuwilla säästöillä, kaikilla kassassa waralla olewilla rahoilla tehtaan asemata, jotta waroja riittäisi rintamaan ensimäisen uhkauksen tultua. Ja työläisten, osansa antawien liittyneiden, antaumus yhteiseen asiaan, yhteinen uhrautuminen, saiwat aikaan muun, salliwat liikoja kärsimättä odottaa woiton riemupäiwää.

L'Abîmessa näytti tila hywin kukoistawalta, waihtomäärä ei ollut mennyt alespäin, ja siellä walmistetuilla kranaateilla ja kanuunilla oli yhä hywä menestys. Mutta tuo oli enää wain näennäistä, ja Delaveau alkoi tuntea aika-ajoin wakawata pelkoa, jota hän ei myöntänyt. Olihan hänen puolellaan koko Beauclair, koko uhattu porwarillinen ja kapitalistinen yhteiskunta. Hän oli muuten wakuutettu, että oli oikeassa, että hänellä oli arwowaltius ja woima ja että hänen lopullinen woittonsa oli warma. Kuitenkin antoi epäily hänelle kolauksia, häntä häiritsi Crêcherien kowapintainen elämä, hän oli ennustanut sen kukistuwan kolmessa kuukaudessa. Hän ei woinut kilpailla kiskojen, palkkien ja katonkannatinten walmistamisessa, kun wiereinen tehdas myi niitä niin halwalla, oiwallisilla ehdoilla. Hänelle jäiwät siis wain hienot, huolella tehdyt terästuotteet, kolme neljä markkaa kilo maksawat, jollaisia walmisti myös kaksi hywin suurta tehdasta wiereisessä hallintopiirissä, departementissa. Ne kilpailiwat kiireästi hänen kanssaan, hän tunsi, että niissä kolmessa oli yksi liikaa ja kysymyksessä oli saada tietää, kuka kaksi niistä söisiwät kolmannen. Eikö Crêcherien heikontama l'Abîme olisi olewa se perikatoon tuomittu? Tuo epäily kaiwoi häntä, waikka hän kohotti työteliäisyytensä kaksinkertaiseksi ja pysyi käytöksessään lewollisesti luottawana hywään asiaan, siihen palkkajärjestelmän uskontoon, jonka puolustaja hän oli. Mutta enemmän kuin kilpailu, kuin teollisuustaistelujen saturmat, waiwasi häntä se, ettei ollut mitään wararahastoa,

mihin nojata, mikä sallisi uhmailla wälttämättömiä, arwaamattomia romahduksia. Jos tulisi jokin pula, työnpuute, lakko, sanalla sanoen yksi huono wuosi, niin olisi se suuri onnettomuus, kun tehtaalla ei olisi mistä eläisi odottaessaan ahwääriaikojen palaamista. Kiireellisessä tapauksessa, ostaakseen uusia työwälineitä, oli hänen täytynyt ottaa welaksi kolme sataa tuhatta markkaa, jonka lainan korot rasittiwat nyt wuosittiin. Entä miten käwisi, jos täytyisi lainata wielä ja yhä, kunnes olisi hyppännyt kokonaan welkakuiluun?

Delaveau koetti noina aikoina saada Boisgeliniä järkiinsä. Kun tämä herra oli päättänyt uskoa hänelle omaisuutensa jätteet, oli hän luwannut, jos Boisgelin ostaisi l'Abîmen, hankkia tälle suuret korot, jotka sallisiwat jatkaa ylellistä elämätä. Sitten waikeuksien ilmettyä oli hän kuitenkin toiwonut näkewänsä, että Boisgelin eläisi järkewämmin, wähentäisi tohinataan joksikin ajaksi, warmana siitä, että saisi alottaa sen taas uudelleen ja lewentääkin sitä, sitten kun menestys käwisi suotuisammaksi. Jos Boisgelin olisi suostunut siihen, ettei ota kuin puolet woitosta, niin olisi woitu muodostaa mainio wararahasto, l'Abîme olisi läpäissyt huonot wuodet woitokkaasti. Mutta Delaveau huomasi hänet mukaantumattomaksi, kaikkea waatiwaksi, joka kieltäytyi supistamasta juhliaan, metsästyksiään, yhä enemmän maksawaa ylellisyyttään. Noiden kahden serkun wälille puhkesi jopa riitoja. Siitä hetkestä alkaen, jona pääoma uhkasi lakata hikoilemasta odotettuja woittoja, jona työlihat, työläiset eiwät jaksaneet enää kärsienkään elättää joutilasta hänen ylellisyydessään, syntyi kapitalisti teollisuuslaitoksen johtajaa siitä, ettei tämä täyttänyt lupauksiaan, jos suunnitteli korkojen niukentamista. Eikä tuon nautinnonhimoisen tyhmyrin ärsyttämä ja wimmastuttama Delaveau epäillyt yhtään waimonsa Fernanden olewan keikailewan serkkunsa takana, mädäntäjättärenä, syöjättärenä, henkilönä, jonka takia kaikki rahat tuhlattiin oikkuihin ja hullutuksiin. Guerdachessa oli pelkkiä juhlia, Fernande sai siellä niin suloisia hywityksiä, huumaantui niin riemukkaista woitoistaan, että hänen ilojensa keskeyttäminen olisi näyttänyt hänestä nöyryytykseltä. Hän kiihotteli Boisgeliniäkin, kertoi hänelle, että Delaveau huonou-

ILMOITUSHINTA:

Työmiehen ilmoitushinnat: 15 p:iä palstamillimetriltä ennen tekstiä ja 12 p:iä jälkeen tekstin, 20 p:iä tekstisivuilla. Kihla-, vihkimä- ja syntymäilmoitukset maksavat 3 mk., kuolemailmoitukset tilan mukaan 10 p:iä mm ei kuitenkaan vähempää kuin 5 mk. Vähin ilmoitushinta on 1 mka. Satunnaisia ilmoituksia tulee aina seurata maksun, muuten niitä ei voida painattaa lehteen. Tiliin julkaistaan ainoastaan kuntain, virastojen, yhdistysten y. m. konttorin kanssa siitä erikoisesti sopimuksen tehneiden lähettämiä ilmoituksia, ehdolla että ne laskun saatua heti suoritetaan.

Kurikan ilmoitushinta: 1 mk. palstasenttimetriltä jälkeen tekstin.

IRTONAISNUMEROJEN HINTA:

Työmies maksaa 5 penniä nelisivuiselta ja 10 penniä suuremmalta Helsingissä ja Työväenpilalehti Kurikka 20 penniä. Irtonaisnumerojen myyjille tulee edullisimmaksi tilata tarvitsemansa määrä. Ilman erityistä sopimusta ei myymättä jääneitä numeroita oteta takasin. Tilitys on tehtävä Työmiehestä 5 pennin mukaan nelisivuiselta ja 10 p. mukaan suuremmalta postin välityksellä kulkevista ja Kurikasta 15 pennin mukaan numerolta.

Osotteita:

Työmiehen konttori	Telefooni	19 37
Työmiehen toimitus	»	27 15, 49 95, 109 66
Työväen kirja- ja paperihauppa	»	60 65
Työväen kirjapaino	»	76 68
Työväen kirjansitomo . . .	»	31 96
Taloudenhoitaja	»	60 64

Postiosote kaikissa: *Helsinki, Sirkushatu 3.*

Yllä oleva on konttorin ja asiamichen välisenä sopimuksena v. 1917

Työväen Sanomalehti O.-Y.

Pyhä tuli.

(S.H.) Eräs nuori sotilas saapui kotikylässä Mort-Hommesta lomalle. Uteliaille kuulijoille kertoo hän:

— Ajatelkaa, olla seitsemäntoista päiwää yhtämittaa samassa juoksuhaudassa, helwetti ylhäällä eikä tuoliakaan istumeksi.

— Mistä teillä oli siellä suurin puute? kysyy eräs nuori tyttö.

— Mikä kysymys! huudahtaa eräs wanha mummo kohauttaen olkapäitään. Ruuasta tietysti. Kun on wain säilykkeitä ja korppuja, jotka owat kowia, että hampaat taittuwat, niin täytyy sen olla kurjaa.

— Erehdytte mummo, sanoi sotilas. Meillä on hywät hampaat. Ei se ollut pahinta. Pahinta oli, että saatiin koko wiimenen wiikko elää onnettomuuden, kauhean onnettomuuden pelossa . . . sen ettei saisi enää tupakoida.

— Loppuko tupakka?

— Paljon pahempaa. Tupakkaahan aina saa. Mutta meillä ei ollut tulitikkuja. Ajatelkaa mikä kowa onni. Siellä istuimme kaksikymmentä miestä ilman tulitikkuja! Meidät oli sijoitettu erikseen wartiolinnaan erästä waarallista paikkaa ja ainoastaan hywin waikeasti woitiin tuoda meille elintarpeita seitsemäksi päiwäksi. Ja nyt olimme jo kymmenettä päiwää luolassa. Se hölmö, joka huolehti muonastamme, ei ollut ajatellut että me tarwitsemme tulitikkuja. Kanan haettuamme löysimme yhden taskusta. Mikä riemu! Wieläköhän syttyy? . . .

Onneksi syttyi ja paperossi paperossin perästä alkoi kiilua pimeässä. Mutta sitten tuli kysymys olemmeko todella pelastuneet.

— Kyllä, sanoi luutnantti, jos joku aina polttaa piippua yölläkin. Laitetaan listo, jossa määrätään jokaisen tupakoimiswuoro. Yöllä täytyy tupakoitsija piilottautua juoksuhaudan perimmäiseen nurkkaan.

Se oli huwittawaa. Saatte uskoa, että me olimme ahkeria tappelemaan ja polttamaan.

— Mutta pommit ja höyräykset?

— Ei se ollut leikintekoa kun saksalaiset höyräsiwät suletuin riwein. Paukuttimme heitä kowasti. Mutta ampuessakin pitti yksi meistä aina piippua hampaissaan ja poltti, ettei tuli pääsyt sammumaan.

Koimannessa höyräyksessä joutui polttaja „ruohoa puremaan".

— Kuinkas tulen?

— Ei mitään hätää, — eräs towereisto otti piipun ja jatkoi polttamista.

Tilaajat ja asiamiehet,

jotka tahtowat lehtensä tulemaan heti ensiwuoden alusta jo ensimäisestä numerosta, tekisiwät hywin ja rupeaisiwat heti lähettämään tilauksiaan.

Puolueterwehdyksellä

Työmiehen Konttori.

Havaitsin pian, että muurit eivät hajoakaan ihmiskeuhkojen puhalluksesta, kuten kerran Jerikon muurit israelilaisten pasuunain soitosta, ja opin sitten senkin, että heikoinkin muuri oli liian kova, jos päin puskien siitä läpi yritti, mutta ettei vankinkaan ajan mittaan ihmispäätä voinut vastustaa, jos todella käytettiin ihmis- eikä pässin- tai häränpäätä.

W. Liebknecht.

Helsinki. Työväen Kirjapaino. 1916